

ЗБАРАЗЬКА ЦЕНТРАЛІЗОВАНА БІБЛІОТЕЧНА СИСТЕМА
МЕТОДИЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ВІДДІЛ

Серія:
„Бібліотеки Збаражчини:
сторінки історії”

**Літопис
створення бібліотек
Збаражчини**

м. Збараж
2009

ББК 91.9
Л 64

«Лише зібрання книг, бібліотека, є єдиною
надією і незнищеною пам'яттю людства»
(Шопенгауер, німецький філософ).

Матеріал узагальнила:

Т. Кульпа, завідувачка методично -
бібліографічного відділу ЦБС.

Комп'ютерний набір:

М. Бондар, Г. Ігнат'єва.

Відповідальна за випуск:

О. Бойко, директор ЦБС.

На нашій землі книга, бібліотека користуються віддавна великою шаною і любов'ю, історія України невіддільна від історії бібліотек. Книгозбірні відіграли важливу роль у розвитку цивілізацій.

Сьогодні, коли ми шукаємо нові шляхи розвитку бібліотечної справи, вивчення її минулого дасть змогу побачити в ньому аналогії сучасного і прогнозувати майбутнє. Дослідження історії бібліотек сприятиме збереженню і розвитку кращих традицій, духовності професійного середовища. Історичні матеріали дадуть змогу осмислити і обґрунтувати значимість бібліотек в культурному житті краю, а також ознайомити громадськість з узагальненими матеріалами з історії книгозбірень Збаражчини, відтворити історію становлення бібліотек в особах.

В літописі зібрано дані про бібліотеки, матеріали про бібліотечних працівників, які у свій час зробили внесок в розвиток бібліотечної справи на Збаражчині. Матеріал зібрано сільськими бібліотекарями централізованої бібліотечної системи і систематизовано в алфавітному порядку назв філій.

Посібник є продовженням історії розвитку бібліотечної справи в Збаразькому районі „Скарбниця розуму людського”. Збараж, 2005.

Видання буде корисним працівникам бібліотечної галузі, краєзнавцям, усім, кому не байдужа історія рідного краю. Поданою інформацією можуть скористатися всі зацікавлені особи.

Електронну версію посібника розміщено на веб-сайті Збаразької ЦБС (www.biblioteka.zbarazh.com.ua).

Базаринці

Пошуково-дослідницька робота:

Розвадовської Ганни Михайлівни,
завідувачки бібліотеки-філії
села Базаринці.

Книги – морська глибина;
Хто в них пірне аж до дна,
Той хоч і труду мав досить,
Дивнії перла виносить.

І. Франко.

Без книг неможливе життя. Значить, життя неможливе без бібліотеки. В Стародавньому Єгипті бібліотеки називали „аптеками для душі”.

І ось у жителів мальовничого села Базаринці, яке розкинулось на березі річки Гнізни, у 1948 році сталася визначна подія – було відкрито хату читальню – „аптеку для душі”. Першою завідувачкою хати читальні була Парова Марія Іванівна. Читальня розміщувалась у хаті Довганя Мирона Івановича. Вона займала одну невеличку кімнату, книги були в основному закуплені за кошти, які добровільно жертвували жителі села, посередині стояв великий стіл, під стіною були дві лавки, крісла, два стелажі. У 1949 році завідувачкою хати-читальні була Мудра Євгенія Іванівна, яка працювала до травня 1954 року. З травня 1954 року до липня 1955 року завідувачкою клубу і на той час вже приклубною бібліотекою працювала Фридель Ярослава Антонівна. З липня 1955 року до липня 1956 року завідувачкою бібліотеки працювала Лесюк Аделя Михайлівна. В 1955 році бібліотеку було перенесено до хати Данилевич Марії Федорівни. З липня 1956 до січня 1957 року в бібліотеку працювати знову повернулася Фридель Ярослава Антонівна. В 1957 році бібліотеку переносять до хати Яремчук Івана Теодоровича. З січня 1957 року до травня 1958 року в бібліотеці знову працює Лесюк Аделя Михайлівна. З травня 1958 року до квітня 1959 року в бібліотеку приходить Лійко Катерина Семенівна. З квітня 1959 р. до грудня 1959 року в бібліотеці працює Солярчик Євгенія Степанівна. А з грудня 1959 року по жовтень 1960 року в бібліотеці знову працює

Лійко Катерина Семенівна. З жовтня 1960 року по травень 1963 року. в працювала Сухорукова Алла Олексіївна. З травня 1963 і до утворення ЦБС (грудень) 1980 року в даній бібліотеці працювала Качечка Марія Федорівна. На час декретної відпустки Марії Федорівни в бібліотеці з травня 1968 р. і до березня 1969 року працювала Милян Тамара Андріївна (це Кульпа Тамара Андріївна, нині зав. методичним відділом Збараської ЦБС). Із червня 1973 року і до січня 1975 р. працює Амброс Марія Володимирівна. У 1966 році бібліотеку від Яремчука Івана переносять до Духнич Петра.

Це була старенька глиняна хата з маленькими вікнами, низькою стелею, підлога була дерев'яна. По одній стороні сіней проживали дід з бабою, яким було десь біля вісімдесят, а по другій стороні була бібліотека. Для нас, школярів, ця старенька хатинка здавалась храмом, в якому знаходилось щось надзвичайно цінне – книги.

І ось ми, школярі, йдемо в бібліотеку. На подвір'ї нас зустрічає старенька згорблена бабуса із словами: „Її нема”. Як нам в цей час було по-дитячому „боляче” від цих слів (я й зараз їх чую), адже ми так хотіли поміняти книжку, а ще більше поспілкуватися з бібліотекарем. А бібліотекаря дійсно не було. В той час бібліотекарі ходили на тік, на ферму, на тракторну бригаду проводити бесіди, бібліографічні огляди, дні інформації. Але ми не хотіли вірити цій старенькій бабусі і потайки, крадучись заглядали в маленькі віконця щоб переконатись в правдивості слів старенької. Я й зараз „бачу” помальовані червоною фарбою двері, а на дверях – записка „Пішла на тік”, „Пішла на ферму”. Ми школярі, не хотіли, щоб вона кудись ходила, ми хотіли, щоб вона завжди була в бібліотеці.

А тягнуло нас в бібліотеку тому, що там працювала, надзвичайно, добра, лагідна, привітна, мудра жінка Качечка Марія Федорівна. До неї тягнулись дорослі і діти. Від неї випромінювалась якась позитивна енергія, тепло. Ми, будучи вже підлітками, йшли до неї із своїми радощами і смутком. Вона могла порадіти разом з нами і якщо треба, заспокоїти, розрадити. Ми довіряли їй свої дівочі таємниці.

І, можливо, дякуючи їй, я стала бібліотекарем. Адже це вона зуміла прищепити мені любов до книги, до бібліотеки. Я щиро вдячна їй за це. В селі й до нині згадують добрим словом Марію Федорівну.

У 1976 році бібліотеку переносять в приміщення школи, тому що школу в селі було закрито. В одній кімнаті знаходиться

бібліотека, а в другій – медпункт. 3 грудня 1980 року і по даний час в бібліотеці-філії села Базаринці, працюю я, Розвадовська Ганна Михайлівна. Бібліотека обслуговує 505 читачів. Книжковий фонд нараховує 6012 примірників книг. В роботі бібліотеки велика увага звертається на відродження культурних традицій українського народу, відродження духовності, на висвітлення таких тем: захист прав дітей, розвиток українського села, розвиток української мови.

Бібліотека вивчає історію свого села, тісно співпрацює із сільською радою, закладами культури села Тарасівка. Значну увагу роботі бібліотеки приділяє наш сільський голова Воркун Ігор Володимирович.

Бодаки

Пошуково-дослідницька робота:
Савчук Світлани Володимирівни
завідувачки бібліотеки-філії
села Бодаки.

Куди не поглянеш – кругом будяки,
А селом зігнуті ідуть бідаки.
(З історії назви села).

До 1926 року в селі Бодаки не було ніякого медичного ні культурно-освітнього закладу.

Село жило, хотіло розвиватися, мати свою мову, свою школу, свою культуру, а тому в 1926 – 1930 роках в хаті жителя села Шандрука Ігнатія Григоровича була створена хата – читальня «Просвіта». Завданням хати-читальні було збудити в українського народу громадянське почуття, дати своїм жителям читачам добру науку, вивчення української мови та літератури. Тут було зібрано невелику кількість книг українською мовою. «Кобзар» Т.Г. Шевченка, твори Лесі Українки, Івана Франка і ін. При читальні працювали курси вивчення рідної мови, проводилася активна робота по вивченню

української мови з дітьми, батьки переважно вчили дітей вдома. Часто члени товариства „Просвіта” збирали дітей по домівках на заняття, але це каралося польською владою. На той, надто важкий, час люди боялися переслідувань поляків, які забороняли читати українською мовою. А книги у читальні були всі українською мовою, і тому читальня була таємною. Особливо переслідувалось читання «Кобзара» Тараса Шевченка, а особливо карались ті, хто мав його портрет у себе вдома. Книги були заховані і видавались тільки по спеціальному запиту. І все-таки, рідко зустрічалися сім'ї, в яких діти не знали рідної мови. З ними готувалися концерти, вертепні дійства. І на кожному із цих заходів завжди був портрет Тараса Шевченка, вивчались його твори, організовувались вистави.

Зі Львова привозили газети „Громадський голос”, «Народна справа». При читальні діяла жіноча рада, яка організовувала курси крою і шиття та вишивання.

Активними представниками просвітницького руху у селі були Шандрук Гнатко, Семен та Петро Дячини, Кашук Василь Феодосійович, Цимбровський Йосип Дмитрович, Бондар Сергій Іванович, Чемерис Карпо Тимофійович, Джигайло Олександр Дем'янович, Джигайло (Брега) Ярина Яківна, Джигайло Пелагія Дем'янівна, Бондар Олександра Микитівна, Колоденська (Маслюк) Поліна Петрівна, Чимириус Юстин, Гуцало Касьян, Біляс Лідія Вікторівна, Вознюк Тимофій, Вознюк Ганна Тимофіївна, Вознюк Єфросинія Тимофіївна, Дячина Григорій Олександрович, Собко Овер'ян Хомович, Собко Володимир Захарович, Собко Микола Захарович і інші. У 1932 році польський уряд на Волині закрив усі хати-читальні «Просвіта».

З приходом радянської влади всіх членів товариства «Просвіти» чекала ще важча доля, переслідування, тюрми, каторги, виселення в Сибір, смерть. Українська книга і надалі була заборонена.

Уже в 1946 – 1950 роки – в селі організовано медичний пункт, клуб та бібліотеку, які було розміщено в хаті священника. Сім'ю священника з хати виселили, бо вважалось на той час, що то хата громади, і в цій старенькій, під соломою хатині було відкрито клуб і бібліотеку. Хоч хатина була маленькою, під солом'яною стріхою але молодь, потягнулась до клубу та бібліотеки, почала діяти пересувна кіноустановка. У визначені дні привозили до села кінофільми, а уже в 1960 році було в селі встановлено стаціонарну кіноустановку і тільки в 1963 році було перекрито шифером

солом'яний дах старого приміщення клубу і бібліотеки. Глиняні стіни приміщення часто обвалювались і падали, а тому ремонт їх приходилось проводити глиною майже кожні два-три місяці. Освітлювалось приміщення газовими лампами, а уже коли було демонстрування кінофільму то за допомогою двигуна, який привозили кіньми з Вишнівця, демонструвався кінофільм і разом з тим освітлювалось приміщення електрикою, так і проводились танці, при газових лампах ставились вистави, читались книги в бібліотеці, а також проводились масові заходи.

Бібліотека, на той час, займала дві маленькі кімнати, прості, збиті з дерева, стелажі і дуже мало книг. Бібліотекарем в той час був Андрій Павленко – книголюб, відповідальна людина, хоч освіти спеціальної в нього не було, однак книги були чітко пронумеровані, записані в інвентарну книгу, а також дуже старанно вівся облік про їх видачу читачам.

А вже з 1950 року в село було направлено бібліотекаря із середньою-спеціальною освітою, жительку села Старого Вишнівця Ганну Минзар. За час її перебування на посаді бібліотекаря бібліотека була досить гарно оформлена, завжди було чисто і затишно, бібліотекар прекрасно малювала і була гарним спеціалістом своєї справи. Діти з захопленням бігли до бібліотеки може тому і не одна дитина задумалась – чи не бути їй бібліотекарем. Може це і вплинуло на те, що із села вийшло більше десятка бібліотекарів з вищою і середньо-спеціальною освітою, що успішно працюють в наукових, районних і сільських бібліотеках України і Росії, це Ганна Іванівна Бондар - (Санкт Петербург), Світлана Володимирівна Шандрук – (Хмельницька обл.), Неоніла Григорівна Слюсар - (Дубно), Марія Сергіївна Бондар, Оксана Василівна Бондар (Бойко) - (Збараж), Юлія Григорівна Долінська (Козира), Людмила Миронівна Бовтун (Горошко) – Вишівець, Вікторія Євгенівна Бондар (Кавінська) – Кривчики, Алла Дмитрівна Савчук (Косяк) - Лози Збаразького району.

Любила молодь на цей час бібліотеку, адже це було єдине місце, де могла зібратись молодь, прочитати книжку, вивчити виставу. Понад одинадцять років бібліотекарем в селі працювала Марія Бондар (1969 – 1976 рр.). В 1967 році в селі відкрито новий Будинок культури там і розмістила свої фонди бібліотека. На той час вона була однією із найкращих в районі.

На зміну їй прийшла Євгенія Мукоїда, а М. Бондар переведено на роботу в місто Збараж в районну бібліотеку. Бібліотека в ці роки працювала спільно з Будинком культури, діяла бібліотечна рада до якої входили вчителі школи на чолі з директором школи Сергієм Господариськом. В селі в цей час діяли драматичний, хоровий, вокальний гуртки художньої самодіяльності від чого не стояла осторонь і бібліотека. Активними читачами бібліотеки та вмілими учасниками масових заходів бібліотеки та художньої самодіяльності були - директор школи Сергій Господарисько, завідувач навчальною частиною школи Федір Федорович Резнік, вчителі - Ліда Павлівна Господарисько, Галина Павлівна Резнік, Володимир Іванович Сидорчук, молодь села – Ольга Басюк, Степан Савчук, Марія Бондар, Василь Бондар, Зіна та Володимир Дишканти, Ніна Дишкант, Володимир Поставчук, Григорій Долінський, Ліда, Іван та Микола Колесніки. Ходили в бібліотеку та приймали участь в гуртках художньої самодіяльності цілими сім'ями, це сім'я Сергія Чимириса, його дружина Надія, та дочка і син Ніна і Леонід. Всі вони були читачами бібліотеки і брали активну участь в проведенні масових заходів в бібліотеці. На районних оглядах займали завжди призові місця. Багато вміння до гурткової роботи приклав Степан Олександрович Мукоїда, який все своє життя присвятив музиці і пісні, нині диригент церковного хору церкви Святого Миколая. За кошти, вилучені за так звані виїзні концерти, з якими виступали в багатьох селах району, купували одяг сцени, самі шили костюми для сцени, виділяли кошти і на необхідні книги до бібліотеки.

Робота клубу і бібліотеки завжди проводилась спільно з школою, сільською радою, активом колгоспу, громадою села.

Нині бібліотеку очолює молодий спеціаліст Світлана Савчук, теж жителька села. На даний час бібліотека потребує ремонту, оскільки за браком коштів довгий час не проводились ніякі ремонти. Приміщення не опалюється, а тому існує загроза для зберігання книжкового фонду, є незручності і для читачів та їх обслуговування.

Болязуби

Пошуково-дослідницька робота:
Горичун Галини Афанасіївни
завідувачки бібліотеки-філії

села Болязуби.
„Дім без книги –
день без сонця”.

Так говорить народна мудрість. Цим світлим, сонячним збирачем людської мудрості є бібліотека. Без книг неможливе життя, а значить життя неможливе без бібліотек.

У селі Болязуби у 1948 році відкрито приклубну бібліотеку. Першим завідувачем якої був Кусий Максим Федорович. Читальня і клуб розміщувались у приміщенні магазину. Вона займала одну невеличку кімнату. Посередині стояв стіл, крісла, дві лавки під стіною і два стелажі. Книги були закуплені за добровільні кошти жителів села. Книг було мало, але попит на книгу був великий, адже на цей час ні телевізорів, ні кіно в селі не було. Максим Федорович велику увагу приділяв поповненню фонду бібліотеки новими книгами.

У 1950 році завідувачем бібліотеки працював Ігнатів Віктор Васильович, який працював до початку 1952 року.

З травня 1952 року до жовтня 1954 року її завідувачем був Ліщишин Петро Васильович.

З жовтня 1954 до листопада 1994 в бібліотеку очолює, Ткач Григорій Олексійович, який пропрацював там 40 років. Він багато зробив для відновлення книжкового фонду бібліотеки. На належному місці була робота з читачами. У 1955 році бібліотеку переносять в приміщення сільської ради, а в 1960 році - в окреме приміщення, де був молитовний дім. Це була невеличка глиняна хата з маленькими вікнами, що знаходилась на одному подвір'ї, де проживав Возняк Олексій Іванович. За допомогою сільської ради, голова Сенчишин Іван Захарович, будинок відремонтували і поселили там сільську бібліотеку. У 1986 році бібліотеку переносять в приміщення медпункту, де вона знаходиться і по теперішній час. В одній половині бібліотека, а в другій – медпункт. В цьому ж році за прияння сільського голови Мацьківа Ярослава Станіславовича добудували веранду і проведено капітальний ремонт.

З листопада 1994 року і до сьогоднішнього дня в бібліотеці - філії працюю я, Горичун Галина Афанасіївна. Бібліотека обслуговувала 500 користувачів, на сьогоднішній день 430 користувачів бібліотеки.

Книжковий фонд бібліотеки нараховує 5624 примірники книг. Велика увага приділяється роботі по відродженню духовності, звертається увага на висвітлення тем: розвиток українського села, розвиток української мови. Бібліотека добре співпрацює із сільською радою, школою, клубним закладом.

За цей період роботи в бібліотеці, бібліотекою разом із школою проведено ряд масових заходів.

До дня Незалежності: „Україно, мій духовний світ, через терни йшла до волі стільки літ”; „Прийшла до української родини жадана воля, мрія вікова”; „Ми всі діти українські, український славний рід”.

До Соборності України: „Будь же у віках благословенна, соборна Україно суверенна”.

До дня матері: „Мамо рідна, ви моя молитва”; „Устами вдячності притулилось до материнської руки”; „Матусю моя мені в світі нічого не треба, тільки б голос твій чути і ніжність твою берегти”.

До Т. Шевченка: „Великий пророк України”; „І прадіди в струнах бандури живуть ”; „Кожну весну, неначе сонце сходить
В свою річницю йде до нас Тарас
І глибина століть не перешкодить
Його стрічати серцем кожен раз”.

До Лесі Українки: вечір пам’яті „Не згасне зоря України”.

До І. Франка: літературний вечір „Духовна скарбниця Івана Франка”.

Свято Миколая: „Відчиніть святому Миколаю”.

Свято книги: „Дім без книги – день без сонця”; „Свято добрих слів”.

Батьківський вогник: „Традиції в сім’ї”.

Оскільки 2008 рік оголошений роком пам’яті жертв голодомору 1932-1933 рр. міжнародним роком планети Земля, міжнародним роком мов, міжнародним роком санітарії, роком туризму і курортів, то приділяється належна увага висвітленню цих тем.

Бібліотека продовжує виконувати свою, вже визначену основну місію, реалізуюче на практиці функції: інформаційну, освітню, комунікативну, дозвіллеву.

Проводиться робота по наданню допомоги в навчальному процесі студентам та учням на допомогу вивченню шкільних програм.

В своїй діяльності бібліотека орієнтується на роботу з дітьми. За планом проводяться бібліотечні уроки, екскурсії в бібліотеку. Завжди бібліотека разом з школою проводять масові заходи до ювілейних дат. При бібліотеці діє „книжкова лікарня” де діти охоче допомагають ремонтувати книги, часто відвідують бібліотеку.

Адже активний юний читач не тільки відвідує бібліотеку сам, але й залучає інших читачів до бібліотеки. А бібліотекар зроби́ть все для належного іміджу бібліотеки, як культурного осередку села.

Великі Вікнини

Пошуково-дослідницька робота:

Міганович Лариси Олексіївни,
завідувачки бібліотеки-філії
села Великі Вікнини.

Серед мальовничих крутосхилів і долин розкинулось село Великі Вікнини. Село багате історичними пам'ятками. Однією з таких пам'яток є бібліотека.

Зі слів старожилів села перша хата-читальня виникла в 1927 р. Це була підпільна книгозбірня в хаті Сидорчука Івана Ілларіоновича, в селі панував польський режим і відкрито пропагувати українське слово заборонялося. В читальні нараховувалось декілька примірників книг і газет українською мовою. Фонд поповнювався завдяки молоді, вони самі здавали по 20 копійок і їхали у Львів купляли газети, журнали і книжки українською мовою. Офіційно відкрити хату-читальню не дозволяла влада, тому вони не мали постійного місця і часто переходили з хати до хати.

Лише у 1938 р хата-читальня офіційно відкрилася в хаті Онищук Дарії. Завідувала цією хатою-читальнею група молодих

хлопців, вони збирали біля себе малограмотних людей і читали їм вголос. В цій хаті бібліотека проіснувала 10 років.

З початком сталінських репресій в 1948 р. хату-читальню було переселено в інше приміщення. Це була хата Ланового Дениса Сергійовича, його самого з сім'єю було виселено в Сибір.

Завідувачкою в ній призначили Ковалишин Євдокію Петрівну.

Наповнювалась бібліотека на той час вже державними книжкам та журналами, які зі Львова прислали в Катеринбург (Теперішня Катеринівка).

Із створенням колгоспу в селі Вікнини в 1905 року хата-читальня знову змінює своє місце знаходження. Її переносять в хату Базінського Сильвестра і в тому ж році перейменовують у бібліотеку.

Завідувачкою була Семенюк Люба з Кременецького району, села Горанка. Вона пропрацювала декілька років, вийшла заміж і виїхала з села. Після неї з 1956 по 1959 рік працює Кожушко Зінаїда, вона також виїхала з села на постійне місце проживання у Ланівці. Із Збаража у Вікнини направляють жительку Зборівського району Пелех Марію з бібліотечною освітою. Вона пропрацювала 2 роки і виїхала з села. В 1961 році бібліотеку прийняла випускниця середньої школи, яка заочно навчалась в Кременці – Чубик Євгенія Макарівна з села Котюжини. В зв'язку з переходом на педагогічну роботу в 1963 році вона також залишає посаду бібліотекаря.

В центрі села одиноко стояла гарна мурована хата. Це була господарка Шимка Федора Сазоновича, якого разом з сім'єю вивезли на Сибір. В 1963 році місцева влада переселяє бібліотеку в цю хату. В цьому ж році було закладено новий великий Будинок культури. На цей час бібліотекою завідувала Топоркова Галина Якимівна. В бібліотеці було приблизно біля двох тисяч книг. В зв'язку зі зміною місця проживання вона залишає село, а бібліотеку приймає, жителька села, бібліотекар за професією Киричук Раїса Іванівна

В 1967 р. в селі відкрито прекрасний Будинок культури і для бібліотеки виділено три світлі просторі кімнати на другому поверсі. Тут було створено дитячу кімнату, книгосховище і прекрасний читальний зал на 20 місць.

Киричук Р. І. пропрацювала завідувачкою бібліотеки 27 років, фонд зріс від двох до десяти з половиною тисяч примірників книг, на фермі відкрито кімнату для читання, проводилися змістовні масові заходи. Бібліотека носила звання „Бібліотека відмінної роботи”. Раїса Іванівна заслужила гарний авторитет в селі і за це в 1993 р. її було

обрано головою сільської Ради.

На даний час, коли пишуться ці рядки, 4 липня 2008 року, зупинилося серце Киричук Раїси Іванівни. Її земне життя не було довге, але прожила вона його гідно. Такої яскравої особистості в нашому селі не було і мабуть не буде. Раїса Іванівна для кожного, знаходила потрібні слова підтримки, вміла і порадити і розрадити у біді. Вона внесла значну роль у розвиток села.

З 1993 року на посаду завідувачки бібліотеки - філії бібліотеку очолює Міганович Лариса Олексіївна, яка працює і на даний час.

Для мене посада бібліотекаря не була випадковою. Доки не вміла читати сама, мама заворожувала її читанням казок, оповідань, а бабуся своїми розповідями про минуле. В шкільному віці вона була постійним відвідувачем шкільної бібліотеки, не забувала також дорогу і в сільську бібліотеку. І, мабуть, не випадково на неї звернула увагу Раїса Іванівна та порадила обрати бібліотечний фах. І так книжка стала її життям.

Початок роботи співпав з перебудовою у державі. Перестали опалюватись приміщення і з повної заробітної плати перевели на 0,25 % посадового окладу. У 1996 році я закінчила Теребовлянське вище училище культури за спеціальністю – „бібліотекознавство”.

Незважаючи на всі складнощі життя, колесо історії не стоїть на місці, воно продовжує крутитися, продовжує працювати і сільська бібліотека, хоч у важких умовах, але йдуть люди до бібліотеки, а бібліотека до людей.

У бібліотеці є дитяча кімната у якій завжди гамірно від дитячих голосів маленьких відвідувачів. У яких завжди наготові десятки запитань: „а чому це так?“, „а що це таке?“, „а розкажіть нам про це?“... І бібліотекар терпеливо дає вичерпні відповіді на всі їхні запитання.

Значну роль у вихованні дітей має те, що при бібліотеці існує недільна школа.

Кожної неділі після служби Божої до бібліотеки приходять отець Олексій і проводить з дітьми духовні бесіди. Ці заняття відвідують, як діти так і дорослі.

У бібліотеці постійно проводяться конкурси „Хто найбільше прочитає?“, „Який вірш продекламовано краще?“, «Найулюбленіший герой», „Ти і твоя бібліотека” і багато іншого.

Вже стало доброю традицією кожного року в травні місяці проводити для дітей І класу екскурсію у бібліотеку. Тут бібліотекар

проводить своєрідну посвяту у читачі і діти це сприймають з великим ентузіазмом і після цього ніколи не минають порога бібліотеки.

У бібліотеці один раз в місяць проводяться засідання клубу „Подорож у професію”. У клубі задіяні учні 7-11 класів. На засідання клубу запрошуються працівники різних професій, які розповідають дітям багато корисного і цікавого про свою роботу.

Читальний зал бібліотеки також не оминають користувачі. Не всі люди мали змогу виписувати періодичні видання, а інформація потрібна кожному відвідувачеві. З цією метою оформлено такі папки „Вісник центру зайнятості”, „В органах влади”, „Податкова служба інформує”, „Люблю готувати”, у них завжди користувачі знайдуть найсвіжішу інформацію. До їхніх послуг також підписки газет і журналів. Для оперативного, отримання інформації у читальному залі є каталоги і картотеки.

З метою кращого ознайомлення з новою літературою постійно діють книжкові виставки, вивішуються на видному місці списки нових надходжень, проводяться короткі огляди нової літератури.

Для ще кращого ознайомлення з новими матеріалами здійснюється групове інформування дітей. Це: юні історики, юні природолюби, юні математики, а для дорослих проводиться інформування як усно так і письмово. Зокрема його одержують директор Будинку культури Поліщук Людмила Мусіївна, вчитель української мови Барчук Ольга Андріївна, голова сільської ради Коляда Василь Антонович, фермер Павлюк Сергій Кирилович.

До кожного державного свята, ювілеїв письменників розкриваються тематичні книжкові виставки, проводяться літературно-музичні вечори, літературні ранки, диспути.

Є у бібліотеці і книгосховище, це - своєрідний храм друкованого слова де зберігаються мудрість наших пращурів, слова звитяги козаків, Січових Стрільців, пройдені важкі роки випробування голодом, воєнним лихоліттям, а також даються поради по вирощуванню і догляду тварин, по вирощуванню садів, зернових і технічних культур, розвиток огородництва в сільському господарстві. Тут також знаходиться і різнопрофільна література (для медиків, вчителів, інших категорій працівників).

Для вичерпної відповіді на питання, які виникають у повсякденному житті на допомогу придуть довідники, словники, енциклопедії і журнали.

На кінець 2008 року бібліотека нараховує 11100 примірників книг і журналів, залучено до обслуговування 500 користувачів села.

З роками тепло у приміщення не прийшло, але атмосфера затишку у бібліотеці існує, стараємось її підтримувати спільно з активістами бібліотеки. На вікнах завжди чисті тюлі і штори, стелажі запрошують до себе приємною свіжістю і новинками літератури, а кімнатні рослини зачаровують кожного відвідувача з ранньої весни до пізньої осені.

Великий Кунинець

Пошуково-дослідницька робота:
Санець Галини Андріївни,
завідувачки бібліотеки-філії
села Великий Кунинець.

На початку сорокових років в хаті Мороза Митифора була сільська Рада і в цій же хаті в одній із кімнат знаходилась хата – читальня. Своє місце розташування хата-читальня неодноразово змінювала. Пізніше вона була в клубі, а потім в приміщенні контори колгоспу. Завідувачем хати-читальні був Філик Василь Іванович. Після того, як він пішов навчатися на ветлікаря, протягом деякого часу завідувачем хати-читальні був Кубінський Клим Григорович, потім цю посаду займав Канюка Іван Хомович

В 1954 році в бібліотеку прийшла працювати молодий спеціаліст за фахом, досить вродливої зовнішності дівчина Тетера Віра Данилівна. Тут в селі вона знайшла свою долю, вийшла заміж, народила і виховала троє дітей і все своє вміння і доброту душі вклала у роботу бібліотеки.

У 1967 році в селі збудовано Будинок культури з двома Залами на 450 місць, а на другому поверсі розташувалася бібліотека, загальна площа якої становить 280 м. кв. З новими силами закипіла культурно освітня робота. Працювали різножанрові гуртки художньої самодіяльності, великий сільський хор. Віра Данилівна разом з директором будинку культури і художнім керівником,

організовували різні масові заходи до відзначення державних свят і ювілейних дат. Бувала часто на фермі, на тракторній бригаді, в школі, де проводила бесіди, огляди літератури, періодики. В жнива часто бувала на колгоспному току, на полях, адже жодні жнива не обходились без виступів «Агітбригади». На фермі, тракторній бригаді в «Червоному кутку» також часто бували. Постійно діяли «Бригадні абонементи». Крім культурно-просвітницької діяльності часто залучали бібліотекарів і до співпраці з колгоспом, сільською Радою, весною на кагати перебирати картоплю, збирати огородину, взимку перепис населення, худоби. Віра Данилівна встигала всюди і приємно, коли зараз приходять читачі до бібліотеки і часто згадують, як тут працювала Віра Данилівна, адже за її плечима 34 роки праці і багато поколінь її пам'ятає.

В 1988 році завідувачкою бібліотеки стала Колтонюк Віра Іванівна, яка працювала недовго, до 1989 року. З 1989 року посаду завідувачки бібліотеки займала Герасим'юк Світлана Петрівна. У січні місяці 2002 року в бібліотеці внаслідок замикання електричного проводу виникла пожежа, згоріло 329 книг.

В січні 2003 року на посаду завідувачки бібліотеки-філії села Великий Кунинець призначено мене, Санець Галину Андріївну.

На даний час бібліотека-філія обслуговує 500 читачів. Надходження книг і періодики порівняно з 1991 роком набагато менше. В 1991 році в бібліотеку надійшло 425 примірників книг і 220 журналів, а в 2007 році 23 книги і 12 журналів. На 2008 рік бібліотека зробила підписку на газету «Народне слово» і журнал для дітей «Зернятко», а хочеться усім користувачам набагато більше. І ми живемо надією, що влада повернеться лицем до закладів культури.

Бібліотека співпрацює з Будинком культури, школою, громадськими організаціями, сільською Радою. Спільно проводить літературно-музичні свята, родинні свята, уроки духовності, години історичної пам'яті.

Жителі села повсякденною працею вносять гідний вклад у розбудову вільної незалежної, самостійної України. І як народі кажуть: «І радощі й тривоги все навпіл». І не все ще втратили в житті ці невтомні у пошуках, меткі на вдачу жителі села Великий Кунинець, якщо за найсутужніших умов можуть ще жартувати, співати, відвідувати бібліотеку. Тож нехай добра доля, ще безліч разів освятить їхні світанки, сповнені праці і сподівань.

Великий Раковець

Пошуково-дослідницька робота:

Кулик Валентини Степанівни,
завідувачки бібліотеки-філії
села Великий Раковець.

У селі Великий Раковець була невеличка хатина, у якій на той час нараховувалось 360 книг, небагато газет і журналів. Цю стареньку хатину називали „хата-читальня”. Вона така була маленька, що з редакції приїжджали її фотографувати, як одну з найменших. Це був 1953 р. На той час у хаті – читальні працював Мартинов Мефодій Якович. Він працював три роки. А в 1956 році в бібліотеку було направлено добру, чуйну людину Кінжибало Василю Б. У 1958 р. бібліотеку перенесли в будинок, який називали „попова хата”, тому, що там раніше проживав священник. Одну кімнату зайняла сільська рада, а друга (комора), в якій і розмістилась бібліотека.

Небагато на той час було літератури в даній бібліотеці і в основному переважала суспільно-політична. Було багато літератури про Сталіна, яку вилучили після його смерті, був спеціальний наказ знищити ці книги.

У 1960 році бібліотеку перенесли в приміщення клубу, тут була виділена невеличка кімната для бібліотеки..

У 1962 р. бібліотеку перенесли в новозбудований Будинок культури, тут бібліотека мала дитячу кімнату, просторий читальний зал, абонемент і велике книгосховище.

Працював в ті часи в бібліотеці спеціаліст за фахом (вища освіта), чуйна і доброзичлива, високоосвічена людина Федір Іванович Кулик. Багато сил і вміння він докладав до роботи в бібліотеці, а також і в громадському житті села. Постійний депутат сільської ради, заступник голови села. За час його роботи бібліотеці було присвоєно звання „Бібліотека відмінної роботи”. До нього ішли за порадою як діти так і дорослі жителі села. Він користувався заслуженим авторитетом не тільки серед жителів села, а й в районі, неодноразово обирався депутатом районної ради. Довгі роки свого свідомого життя він присвятив книзі і бібліотеці, а після його виходу

на заслужений відпочинок бібліотеку очолила Білоус Ольга Степанівна яка працювала з 1981 по 1994 рік.

З 01 серпня 1994 року по серпень 2003 року бібліотекою завідує Ніколюк Світлана Степанівна, яка здобувши вищу, фахову (бібліотекаря) освіту переходить працювати в обласну бібліотеку для молоді.

З 1994 року і по сьогоднішній день бібліотеку очолює Кулик Валентина Степанівна.

Всіма методами і засобами стараємось підтримати у важкі часи перебудови книгу і бібліотеку, адже в роки економічної кризи бібліотека не опалюється, наслідок чого пропадає книжковий фонд, а тому всі старання прикладаємо до того, щоб зберегти його, адже і діти і дорослий читач в даний час ще більше звертаються до книги і бібліотеки, адже не всім є можливість придбати книгу, газету, чи журнал. Живемо з надією, що наші діти зможуть посидіти в теплому затишному приміщенні, погортати цікаву книжку, підготувати уроки, або ж просто відпочити.

Вищі Луб'янки

Пошуково-дослідницька робота:

Козак Марії Іванівни, завідувачки
бібліотеки-філії села Вищі Луб'янки.

Українська книга цінувалася в селі з давніх-давен. Ще в 1920 році була створена читальня „Просвіта”. Засновниками були: Роман Пастушенко, Антін Галешук, Семко Чепіль, Гриць Яструбецький, Дмитро Галешук. Вони доносили до людей українське слово: вірші, оповідання, казки дітям. Важке пригноблення наші книги витримали в роки війни, наступ більшовиків, люди переховували, закопували і потайки читали вдома. Книга витримала все і згодом була створена бібліотека.

Однією з перших завідуючих бібліотеки була Надія Коропчук, родом з Житомирщини (1946 – 1950 рр.), фонд бібліотеки був невеликий, але люди знаходили цікаві книги.

1950-1964 рр. несла людям книгу Ліда Басій, яка вийшла заміж і переїхала з чоловіком на Полтавщину.

В 1964-1973 роках працювала Надія Левчук. В ці роки фонд бібліотеки поповнювався новими книгами. Бібліотека знаходилася в центрі села біля „Читальні”, а пізніше була знесена і на цьому місці збудована школа, а бібліотеку перенесли в порожню хату (в селі називають „будинок Твердих”).

1973-1982 рр. працювала Водяниця Зеновія. Бібліотекар за . фахом і за покликанням. Бібліотека очолювана нею завжди приваблювала своїм виглядом, любили бібліотеку діти, тут завжди проводились цікаві масові заходи спільно з школою і клубом. Бібліотека носила почесне звання „Бібліотека відмінної роботи”.

З 1982-2006 рр. бібліотеку очолювала Козак Олександра Тарасівна відданий, порядний, чесний, ввічливий працівник. Допомогала всім і кожному знайти потрібну книгу, дати пораду з того чи іншого питання. За її клопотанням бібліотеку перенесли в приміщення Будинку культури, де є одна але велика і затишна кімната. Фонд бібліотеки, на той час, нараховував близько 6000 книг. Робота була мало оплачувана, але вона настільки любила книгу, що попри всі негаразди продовжувала доносити книгу до читача. Олександра Тарасівна багато читала, а тому легко могла порадити книгу без сильних зусиль і підбирала їх на різну тематику і за віком користувача. Очолювана нею бібліотека носила почесне звання «Бібліотека відмінної роботи». Вона за роки Незалежності України очолювала в селі Товариство „Просвіта” і була постійним членом „Союзу українок” села.

З 2006 року працюю в бібліотеці я, Козак Марія Іванівна. Я ще молодий працівник, але стараюся почерпнути, навчитися удосконалитись в даній професії. Мені в цьому допомагають наше керівництво, методисти. В бібліотеці нараховується 7235 книг, користуються послугами бібліотеки 500 читачів, з яких - 130 дітей шкільного віку, 45 юнаків і дівчат до 20 років. В нашій бібліотеці можна знайти книгу на різну тематику, за різними смаками.

Приміщення бібліотеки на даний час потребує ремонту, однак коштів для цього немає.

Гнидава

Пошуково-дослідницька робота:

Крисько Марії Василівни, бібліотекаря
бібліотеки-філії села Гнидава.

Дата заснування села Коханівка, як і села Гнидава, невідома. Але цього року минає 375 років першої згадки в архівних документах про село Коханівка та 300 років про село Гнидава.

Село Гнидава згадується в акті від 23 січня 1703 р. Згадка є в універсалі князя Януша-Антонія Вишневецького до жителів підпорядкованих йому помість, в числі яких було і село Гнидава, про те, щоб вони видали по 100 золотих з села на утримання литовського війська, яке прийшло відбивати козаків. У 1728 році на кошти прихожан була збудована церква Покрови Пресвятої Богородиці.

З 1874 року на території села Гнидава існувало однокласне народне училище Міністерства народної освіти.

Місцевим поміщиком був Антоній Орловський. Нова церква побудована у ХХ ст. Почалося будівництво в 1910 році – освячена 1914 році. В 30-ті роки в центрі села побудовано капличку.

Бібліотека села Гнидава заснована в 1947 році яка на той час знаходилася в сільській хаті. Бібліотекарем був Постернак Сафрон Сергійович. В 1951 році – Дячук Надія Якимівна. Бібліотеку неодноразово переносили з хати в хату. Згодом бібліотекарями працювали Забрана Люба, Яцула Ольга, Гнітецька. А вже в 1951 році прийшла на роботу молодий спеціаліст Турук Марія Миколаївна і пропрацювала в даній бібліотеці сорок шість років, до 1997 року.

Вона була моїм попередником і вчителем в бібліотечній справі. Досвідчений знавець своєї справи, яка все своє свідоме життя віддала роботі з книгою і з читачем. Надто маленьке приміщення, але в ньому було завжди чисто і затишно, гарно розкриті книжкові виставки і зроблено відкритий доступ до літератури. Особливо любили читачі і книгу, і бібліотеку, і бібліотекаря Марію Миколаївну, яка любила книгу сама і вчила любити її інших. В бібліотеці завжди було гамірно від дитячих голосів з якими Марія Миколаївна проводила цікаві масові заходи, де вчила дітей дружбі з книгою, за що їй щиро вдячні її колишні читачі і часто згадують її – добру, привітну, завжди усміхнену жінку.

В даний час бібліотеку очолюю я, Крисько Марія Василівна,

стараюсь не підводити своїх попередників, наставників бібліотечної справи, однак в даний час не завжди можна зробити те, чого вимагає читач, задовільнити його запити.

Біди і проблеми цієї бібліотеки аналогічні як і в кожній бібліотеці в даний час, які на мою думку вирішаться.

Дзвиняча

Пошуково-дослідницька робота:

Кибалюк Галини Олександрівни,
завідувачки бібліотеки-філії с. Дзвиняча.

Берегиня – це наша земля, наше село, наша оселя. Усе, що в ній є, що ми нажили, що приберегли від своїх дідів і батьків, чим збагатилися й освятилися – хатнім пожитком, дітьми, пісню, злагодою чи суперечкою, добрим словом, спогадом – все це і є Берегиня, обереги наші давні і добрі символи.

Їхнє генетичне коріння сягає глибини століть. Маючи такі прекрасні символи, народ зумів вберегти від забуття нашу пісню й думку, нашу історію і родовідну пам'ять – волелюбний дух.

Д з в и н я ч а

Малесенька згадка про рідне село,
Я назву його перечитую вкотре.
Воно вже тоді у тій назві жило,
Коли проїжджав через нього Лясота.
Тій згадці вже майже чотириста літ,
Забулися пошесті й гоги-магоги,-
Вже наше село постаріло як світ,
А назва – Дзвиняча – та стала у нього,
Дзвиняча... Як рідно лунає в мені,
У серці та назва – дзвінка як дзвіниця.-
Тож мати мене колисала у ній,
В тій назві, що й нині колискою сниться.

Почую „Дзвиняча” – вік мій щеза,
Вона – мов криниця при битій дорозі.
Дзвонкова й цілюща, вона – як сльоза,
Як пам’ять дитинства на отчім порозі.

І. Гнатюк.

Села, як люди, у кожного своя історія. Про історію свого села я хочу розповісти, про створення нашої бібліотеки.

В минулому наше село, як і тепер, поділено річкою на дві частини, де одна частина його розміщена в полі, як хутір.

У 1917 році наше село захопили поляки. Селяни були змушені працювати на польських поміщиків. Убогим було село: глиняні хатки з маленькими віконцями, підневільна праця на панів. У вересні 1939 року село було звільнене від польської шляхти. Життя людей покращилося, але не довгим було таке щастя. Почалася Велика Вітчизняна війна, на фронт пішли всі чоловіки. Близько 70 чоловік з війни не повернулося.

Із спогадів старожилів стало відомо, що в 1949 році в селі було створено хату-читальню. Це була сільська хатина, мало літератури. Завідувала тоді хатою-читальнею жінка, ім’я якої ніхто не пам’ятає, за національністю вона була полячка, яка пізніше виїхала до Польщі.

В 1950 році почали засновувати колгоспи.

В 1952 році в селі було створено першу бібліотеку, яка розміщувалась в сільській хаті і завідував нею Кибалюк Михайло Іванович. Книг в бібліотеці, на той час, було дуже мало, дві невеличкі полицьки, на одній з яких були твори марксизму-ленінізму. Жителі села за власні кошти купували книги і приносили їх до бібліотеки як подарунок і за рахунок цього фонд бібліотеки збільшувався.

В 1953 році бібліотеку переселено в інше приміщення. Це була старенька хатина священика, а завідувачкою було призначено молодого спеціаліста Язлюк Марію Миколаївну, яка пропрацювала тут 35 років. Вона була пристрасним книголюбом, бібліотекарем як за фахом так і за покликанням. Багато сил і енергії приклала до роботи з книгою і бібліотека була однією із кращих в районі

У 1964 році бібліотеку переселено в приміщення

колишньої контори колгоспу. Там також знаходився і клуб. Робота бібліотеки проводилась спільно з клубом, а тому як і клуб так і бібліотеку відвідувало багато молоді. Але незадовго бібліотеку знову переселяють в краще, більше приміщення в центрі села. В цьому будинку було розташоване відділення зв'язку та фельдшерсько-акушерський пункт. Бібліотека займала дві великі кімнати - книгосховище і абонемент. Було дві грубки і бібліотека завжди опалювалась і в ній було завжди тепло, затишно, чисто і людно.

В цей час до бібліотеки надходило багато літератури і в бібліотеці завжди якісно вівся облік літератури, згідно інвентарних книг і книги сумарного обліку, велися також і щоденники обліку роботи. В бібліотеці на високому рівні велася робота з книгою, складено і постійно діяли каталоги як абетковий так і систематичний, що багато допомагало в пошуку літератури читачам. Цікавими були і масові заходи в бібліотеці - це огляди і перегляди літератури, тематичні і літературні вечори, дитячі ранки, які завжди проводилися спільно з школою і клубом. Бібліотека носила почесне звання „Бібліотека відмінної роботи”.

В 1980 році в районі було створено централізовану бібліотечну систему і з того часу відділ комплектування і обробки літератури проводить обробку літератури на всі бібліотеки-філії району, а тому сільський бібліотекар мав більше змоги працювати з книгою і читачем.

В 1992 році бібліотеку знову переселено в нове, краще приміщення будинку спеціаліста, де бібліотека знаходиться і по сьогоднішній день. Розміщена вона на першому поверсі, займає три кімнати – абонемент, дитяча кімната, книгосховище. На цей час в бібліотеці було відкрито дитячу кімнату, де більш широко розкрито книжкові фонди для дітей. Тепер в бібліотеці нараховується 7880 примірників книг. В даний час бібліотека не опалюється, що згубно діє на книжковий фонд.

Я, Кибалюк Галина Олександрівна, працюю в бібліотеці з 1988 року, освіта середня-спеціальна. Працюємо спільно з школою, клубом, громадськими організаціями. В бібліотеці розкрито книжкові фонди для вільного доступу для користувача, як дорослих так і для дітей, проводяться масові заходи по пропаганді літератури з різних галузей знань. І лише зараз, живучи в Незалежній Україні, ми можемо вільно читати книги В. Стуса, Б. Лепкого, М. Хвильового, нашого земляка Івана Гнатюка – твори яких були заборонені.

Село Дзвиняча розміщене по дорозі на Почаїв, а тому і зупинялося у нас багато відомих і видатних людей.

У 1848 році прямуючи на Почаїв зустрічався з жителями нашого села Тарас Шевченко, Іван Франко привозив літературу для відправлення в Росію, зупинявся в хаті одного селянина, де також зустрічався з жителями села. Навесні 1845 року наше село відвідав історик Микола Костомаров.

Знамениті вихідці із нашого села – письменники:

- лауреат Національної премії України ім. Т.Г. Шевченка

Іван Гнатюк.

У вірші „Дзвиняча” він згадує рідне село, де він пише:

А назва – Дзвиняча – та стала у нього,
Дзвиняча... Як рідно лунає в мені,
У серці та назва – дзвінка як дзвіниця.-
Тож мати мене колисала у ній,
В тій назві, що й нині колискою сниться...

Проживаючи у місті Бориславі, що на Львівщині, Іван Гнатюк не забував про рідне село. Постійно відвідував свою маленьку батьківщину, радо зустрічався з жителями села, учнями школи – нашими читачами.

Український письменник – Борис Микитович Харчук проживав і навчався у школі в нашому селі.

Жителі села свято бережуть пам'ять про видатних людей краю.

В бібліотеці оформлено папки: „Тяжіння серця Івана Гнатюка”, „Наш земляк Борис Харчук”, де зібрано матеріали про життя і творчість славетних земляків.

Бібліотека – це дім книги. Книга неперевершений заповіт одного покоління іншому. Книга зігріє Вашу душу, підтримає і розрадить у важку хвилину. Наповнить розум добрими і мудрими думками. В них – наша історія, відкриття істини, пам'ять людства.

Залісці.

Пошуково-дослідницька робота:
Формазюк Антоніни Федорівни,
завідувачки бібліотеки-філії с. Залісці

Село Залісці розкинулося серед мальовничої місцевості на межі Подільської і Волинської височин в басейні річки Ікви.

По документах село відоме з 1703 року, а ось історія почалася з 1939 р., про що відомо із слів старожителів села Пойдича Антона, Карнець Зіни, Палій Марії, Тищук Віри, вчителів Дреганюка Василя Ю., Бойко Івана В. та інших жителів села. Ще до війни в центрі села жив єврей. В 1939 р. він вибрався з села і в його хаті створили читальню. Книги видавав диякон Шимов. Після війни в селі почали діяти хати читальні в хатах Волинця Андрія, Гурника Терена. Там появилися деякі книги, музичні інструменти, а саме патіфони. В цих хатах збиралися як молоді люди, так і старші. Учителі, що були в селі, учили старих людей читати і писати.

У 1947 р. сім'ю Рожика Івана вивезли на Сибір. В його хаті створили бібліотеку. Першим бібліотекарем цієї бібліотеки був Замковський Мефодій Мефодійович. Він працював три роки. Після нього видавав книги Яремчук Василь Сидорович. У 1949 р. відібрали хату у священника Сергія. Там зробили сільську раду і клуб. Через деякий час в цьому приміщенні відкрили бібліотеку, що функціонувала там по 1977 рік. У 1977 р. відкрили будинок культури в центрі села. В цьому приміщенні знаходяться бібліотека, одна кімната, але велика. У попівській хаті, як зараз називають люди колишнє приміщення клубу першим бібліотекарем був Вознюк Федір Лікандрович. У 1954 р. в село на роботу прийшла по направленню дівчина Шура (прізвище невідоме), що працювала 3 роки. У 1956 р. прислали на роботу Піддубну Віру з Полтавської області. Зі слів хазяйки, де Віра наймала квартиру, це була весела дівчина, що дуже любила читати книги і приносила їх читати хазяїнам. У 1961 р. бібліотеку прийняла Карпець Катерина Карпівна. Її чоловік

працював в тих роках завклубом. Катерина Карпівна проробила в бібліотеці по 1971 рік, а тоді пішла в школу учителькою укр. мови і літератури. Бібліотеку прийняв Семенюк Микола Іванович, що працював по 1973 р. В 1973 р. в бібліотеці лише чотири місяці працювала Олексик Надія Антонівна. Після неї прийняла бібліотеку Сопіга Ніна Миколаївна, що вибула з села. У 1975 р. влітку бібліотеку прийняла Гринчур Люба Іванівна зі Збаража. У серпні 1976 р. в бібліотеці почала працювати Формазюк Антоніна Федорівна, яка працює по даний час.

Залужжя

Пошуково-дослідницька робота:

Будник Ольги Володимирівни,

завідувачки бібліотеки-філії села Залужжя.

Недалеко Збаража, на мальовничій гірській місцині розкинулося село Залужжя. Село оточене трьома високими горами: Бабина гора, Довбушева гора, Чернеча гора, і недарма називають його „альпійським”.

Коли було засновано товариство „Просвіта”, невідомо. Правдоподібно, деь в кінці 19 ст. На початку „Просвіта” містилася в хаті Антона Табаки, а потім у хаті Устима Загоруйка. Великий вплив на піднесення національної свідомості селян мав Іван Франко, який часто тут бував і привозив заборонену літературу, вів щирі розмови з залужжанами. Активними членами товариства „Просвіта” були: А. Шмигельський, В. Гудима, В. Табака, П. Клеванчук, Г. Іваськів та інші. При читальні „Просвіта” працювали курси грамоти, лише в 1911 році їх закінчило 32 особи. Щосереди та щоп’ятниці до читальні збиралися дівчата-вишивальниці. Одні вишивали, інші – вчилися цієї майстерності.

В 1929 р. залужжани розпочали будівництво Українського Народного Дому, який збудували в 1934 році. Дім, що стояв навпроти польського дому, став організаційним центром життя

українців – селян Залужжя. Там працював драматичний гурток, взимку відбувалися різні курси для розвитку культури і освіти. За рахунок книг, зібраних залужанами, зростала гарна бібліотека. Першим її бібліотекарем, на громадських засадах, був Олешук Степан Кіндратович. Важкі повоєнні роки, важкі умови життя, багато молоді загинуло на воєнних дорогах, але не дивлячись на це, жителі села Залужжя повернулися до Народного Дому.

Офіційно зареєстровано було бібліотеку в квітні 1945 р. В цей час в бібліотеці наховувалось 250 примірників книг. Популярністю серед населення користувалась література про Україну, твори Тараса Шевченка, Л. Українки, І. Франка та ін.

В період з 1945 по 1947 роки була призначена бібліотекарем Шмигельська (Гудима) Стефанія Олексіївна, яка проживає і тепер в селі Залужжя. Це великий книголюб, і бібліотечну справу вважала своєю професією.

З 1947 по 1959 рік в бібліотеці працювала Яремчук Олександра Лук'янівна. Бібліотекар належну увагу приділяла популяризації літератури серед населення. Разом з вчителями, на цей час семирічної школи, проводилися різні вечори, працювали гуртки. В бібліотеці наховувалося біля 1500 книг. На базі залужанської бібліотеки проводилися районні семінари. З 1959 року по 1963 рік завідувачкою бібліотеки працювала Табака Надія Павлівна, а з 1963 року по 1973 рік – завідувачкою бібліотеки було призначено молоду дівчину з Тербовлянщини Бейгер Надію Євстахівну. Це був великий фахівець своєї справи. Надія Євстахівна, до болю, була закохана у книгу і професію бібліотекаря, в село Залужжя, і в привітних та доброзичливих залужан. Вона, своєю працею, зуміла привернути в бібліотеку і дорослих, і дітей, в бібліотеці завжди було людно, там працювало багато гуртків. Це була людина по справжньому талановита, вона зуміла кожному дати пораду, щось цікаве порекомендувати прочитати, порадити.

Разом з нею, в цей час, на посаді завідувача клубом, працював наш місцевий поет Ярослав Кушак, який був незмінним другом, радником і помічником Надії Євстахіївни. На базі бібліотеки працювала школа передового досвіду.

З червня 1973 року по даний час завідувачкою бібліотеки працює Будник Ольга Володимирівна. Тепер в бібліотеці наховується більше 6000 літератури, тут є довідково-бібліографічний апарат, каталоги, картотеки, організовуються книжкові

виставки, літературні вечори, конференції, бесіди та інше. Бібліотека працює спільно із Залужанською середньою школою, клубом, сільською радою.

Зарубинці

Пошуково-дослідницька робота:
Цвях Наталії Михайлівни,
завідувачки бібліотеки-філії
села Зарубинці.

Недалеко від районного центра міста Збаража, розкинулось невеличке село Зарубинці. Дорогою до села, обабіч дороги ростуть яблуні, які посадили учні школи. Це село мало чим відрізняється від інших сіл. По легенді назвали його так, через те, що його побудували на зрубі лісу.

В ньому є сільська рада, пошта, три магазини. На території села є спиртзавод, який багато допомагає селу своїми коштами на благоустрій і інші потреби. Завдяки коштам, що їх виділив спиртзавод в селі побудували стадіон, на якому досить часто проводять дружні матчі по футболу з командами інших сіл і міст.

На високому горбку в центрі села стоїть церква святого Івана Богослова, яка збудована в 1905 році. Вона є оберегом села і його жителів. Навіть за часів Радянського Союзу в церкві правили Службу Божу. З 1850 року парохом села Зарубинець був отець Яків Горбачевський, батько, всім відомого, Івана Яковича Горбачевського, видатного світового вченого, який народився в селі Зарубинці.

В той час в селі було 108 дворів. Протягом років село слабо розбудовувалося. Селяни були небагаті, не мали потрібних коштів на розбудову. Землі було багато, але такої, щоб обробляти під посіви було мало, переважно місцевість тут гориста. Селяни були власниками всього 600 моргів поля, в тому числі понад 100 моргів покривали мочарища та болота в одній частині села, а каміння – в другій. Більшість селян або зовсім нічого не мали, або були

власниками від одного до дев'яти моргів поля. Таким чином у селі було багато бідних людей і село не мало навіть громадського пасовища.

В 1905 році було збудовано першу чотирирічну школу. Зараз в Зарубинцях двохповерхова ЗОШ І-ІІ ступенів.

Коло громадського „шпiкліра” на горбку стояла, так звана, громадська хата, в якій мешкав дяк де і була розташована читальня „Просвіта”. Це була перша громадська бібліотека. При читальні існував драматичний аматорський гурток, хор та молодіжна організація „Луг” членами, якої були також місцеві пожежники. До читальні приходили старі і молоді почитати газету, поговорити, а часом подискутувати.

Драматичний гурток, що діяв при читальні також мав великий успіх. Ставили вистави не тільки в Зарубинцях, а і в селах Івашківці, Оприлівці та інших. На жаль до цього часу не збереглися відомості про те, хто працював в бібліотеці до 1960 року.

З 1960 року до 1995 в бібліотеці працювала Ольга Григорівна Могильська – бібліотекар за фахом і за покликанням. До цих пір в селі її всі поважають за мудрість і знання, за її щире слово до жителів села. За часів її роботи в бібліотеці працювала школа передового досвіду, де навчалися практичної роботи в бібліотеці молоді спеціалісти, бібліотекарі з усього району. Бібліотека носила почесне звання „Бібліотека відмінної роботи” і постійно виборювала призові місця серед бібліотек району.

За час її роботи бібліотеку двічі переносили. В даний час бібліотека розташована в приватному будинку і займає дві кімнати. При Ользі Григорівні бібліотека працювала повний робочий тиждень з вихідним у понеділок. Бібліотекар брала участь у районних нарадах, семінарах. Ольга Григорівна розповідає, що колись наради чи семінари розтягувались на два дні. Кожен учасник мав виступити з доповіддю, де ділились досвідом про свою роботу. Після 1994 року із становленням України бібліотекарі були переведені на пів або чверть ставки і працюють лише три дні на тиждень, що значно вплинуло на якість роботи бібліотеки і на обслуговування користувачів.

З 1995 по 1998 рік в бібліотеці працювала Стахів Тетяна Григорівна. Потім вона переведена в центральну бібліотеку Збарзької ЦБС, де працює завідувачкою відділу обслуговування користувачів. На даний час її обрано головою профкому

бібліотечних працівників району. Її замінила молодий спеціаліст Романюк Оксана Іванівна, яка працювала з 1998 по 2001 рік. З 2001 року по теперішній час в бібліотеці працюю я Цвях Наталія Михайлівна.

На даний час професія бібліотекаря є досить важкою – не опалюється приміщення взимку, мале поступлення книг, особливо українською мовою, а саме, на допомогу вивченню шкільних програм. А тому перед нами поставлено завдання зберегти книжкові фонди, повернути зацікавленість наших користувачів до книги і бібліотеки. При теперішній комп'ютеризації, широкому доступу до телебачення та Інтернету, бібліотекар повинен більше докласти зусиль для того, щоб виховати у молоді культуру читання, культуру мовлення, культуру спілкування.

Теперішні діти повинні чим скоріше дізнатися, що таке книга, який великий різнобарвний і цікавий світ чекає їх у цих скарбах.

І тільки від бібліотекаря залежить зацікавленість дитини до читання. Тому всі наші зусилля повинні спрямовуватись на зацікавленість дитини книгою ще з дитячого садка і школи.

Наше завдання зробити все, щоб в історії, слово бібліотекар, звучало гордо!

Іванчани

Пошуково-дослідницька робота:

Коваль Марії Іовни, завідувачки
бібліотеки-філії села Іванчани.

Ентузіастом культосвітньої роботи в селі з 1956 р. по 1998 рік незмінно була Марія Федорівна Таратута. В основі її роботи лежала велика відповідальність перед читачем і турбота про найповніше задоволення читацьких і духовних запитів. В кімнатах бібліотеки була зразкова чистота, ідеальний порядок. Тематичні стелажі, виставки із смаком оформлені. Тому вони привертали увагу до себе, допомагали вибрати книгу. На видному місці стояв великий портрет

доярки, тепер уже пенсіонерки, Марії Іванівни Бутрин, нагородженої орденом Трудового Червоного Прапора.

Дні Марії Федорівни були заповнені щедрою працею. І в громадській роботі вона була активна. При проведенні масових заходів у бібліотеці вона виховувала у молоді і школярів любов і пошану до людей, до праці, до виборулюбимої професії. На родинне свято рідної мови збиралися учні всіх класів, залучались читачі бібліотеки. Марія Федорівна зберегла і розширила фонд бібліотеки. По міжбібліотечному абонементу, через внутрісистемний обмін виписувала рідкісні і цінні книги з бібліотек Збаражчини, Тернополя, Львова, Бережан і інших міст. Особисто розносила книги інвалідам, хворим, людям похилого віку. На базі бібліотеки проводились заняття школи передового досвіду бібліотекарів району, що проводилось за планом Збаразької ЦБС під керівництвом директора ЦБС Муяссарової Н. В., заступника директора ЦБС по роботі з дітьми Бондар М. С. завідувачки методично-бібліографічного відділу Будзан Г. М., методиста Кульпи Т. А., бібліографа Дем'янюк М. М. і інших працівників ЦБ де вивчали досвід (у 33 роки) завідувачки бібліотеки-філії М.Ф. Таратути.

У 1957-60-их роках у бібліотеці нараховувалося до 1000 примірників книг. А вже у 1965 р. фонд бібліотеки збільшився до 9 тисяч примірників книг. Тоді бібліотека носила почесне звання „Бібліотека відмінної роботи”.

У 1970 році було виділено місце і побудовано нове, просторе приміщення клубу, де було розміщено і бібліотеку у великому двокімнатному приміщенні. У великій кімнаті знаходився читальний зал, а у іншій абонемент.

У 80-их роках фонд бібліотеки становив 9500 примірників книг і журналів. До 1990 року надходження зростало і вже на січень 1989 року становило 12 562 примірники.

Прийшли 95-ті роки. Настали важкі часи, складні умови розвитку культури. Держава відкинула проблеми духовності з числа першочергових турбот. Скоротився щорічний обсяг нових надходжень у 10 разів, періодичних видань у 3 рази. Цифра надходжень почала різко знижуватись. На 1 січня 1998 року фонд налічував 7708 примірники.

Влітку 1998 року Збаразька ЦБС направила на роботу в Іванчанську бібліотеку-філію студентку Тербовлянського вищого училища культури Формазюк Марію Іовну 1979 року родом із села

Залісці Збаразького району. Умови для праці були дуже важкі. Приміщення бібліотеки не опалювалося, було холодно. Зарплати були дуже мізерні, 0,5 ставки. Коштів на ремонти не виділяли. По можливості все робили своїми силами. Латали підлогу, утеплюли вікна, мили, прибирали.

У грудні 2003 року пожежа пошкодила будівлю. Повністю згорів актовий зал клубу. Решта будови була у аварійному стані. Приміщення бібліотеки було залито водою, коли гасили вогонь. Але фонд бібліотеки було врятовано, завдяки жителям села. Серед ночі, під час пожежі, всі книги були винесені на подвір'я клубу. Завдяки голові сільської ради Польовому П. Я. та директору школи Кінському Р. В. відразу на другий день виділили дві кімнати для бібліотеки на другому поверсі у приміщенні школи, де у меншій кімнаті є читальний зал у більшій, через коридор, розмістили фонд. З допомогою працівників ЦБ на чолі директора Збаразької ЦБС Бондар О. В. було розкрито фонд за галузями знань і оформлено книжкові виставки. Згодом фонд перенесено у іншу кімнату, а в цій зроблено ігрову кімнату для маленьких школярів.

Приміщення бібліотеки опалюється газом. Тепер тут чисто, гарно, тепло і затишно. Хоч бібліотека маленька, але діти не обминають її. На перервах приходять, розглядають журнали, беруть книжечки. З дитячих журналів є у бібліотеці „Яблунька”, „Зернятко”, „Малятко”. А з газет такі як: „Народне слово”, „Кухарочка”, „Порадниця”. На даний час ще приходять „Урядовий кур'єр”, і „Україна молода”. Завдяки фандрейзинговій діяльності передплачено газети „Свободу” і „Добрий господар”.

Тематичні і книжкові виставки завжди вчасно поповнюються новинками літератури, розкриваються нові до знаменних і пам'ятних дат. Організуються до бібліотеки екскурсії учнів молодшого та середнього шкільного віку у бібліотеку, з ними проводяться бібліотечні уроки, бесіди, години народознавства, години історичної пам'яті. Співпрацює бібліотека з школою, клубом, сільською радою. Відзначаються Шевченківські свята, День Перемоги, День Незалежності та ряд інших заходів.

Частою гостею бібліотеки була (зараз вже покійна) письменниця і поетеса села Іванчани Тетяна Піщенко. Вона приносила в дарунок свої нові книги, які писала для дітей. У бібліотеці широко розкрита постійно-діюча книжкова виставка „Веселкова поезія Тетяни Піщенко”.

За останні два роки надійшло небагато нових книжок, але особливо приваблиють, гарно оформлені, ілюстровані казочки, віршики та інші книги дітей і всі вони українською мовою, їх із задоволенням їх перечитують діти і навіть дорослі.

На сьогоднішній час (січень 2008 року) фонд бібліотеки налічує 7422 примірники книг та журналів.

І надалі продовжує працювати у бібліотеці, тепер вже жителька села Іванчани, Коваль Марія Іовна.

Киданці

Пошуково-дослідницька робота:

Астраханцевої Світлани Богданівн,
завідувачки бібліотеки-філії
села Киданці.

Читальня в селі існує з 1902 року. Її бібліотека нараховувала 128 книг. На той час ніякого приміщення не було, молодь гуртувалась по хатах, стодолах. Письменних було мало і вони читали книжки неграмотним людям, вчили їх читати, писати. Було створено драматичний гурток, який ставив вистави в стодолі М. Боднарчука. Але читальня та проіснувала недовго.

В 1923 році в хаті Г. Підгірського було відновлено читальню «Просвіти». Знову почали ставити вистави по стодолах Боднарчука, Степана Гурика, в млині.

В 1928 році Ганна Дацківська купила від громади за 28 долярів площу під Народний Дім. А киданчани, які емігрували до Америки зібрали необхідні кошти і в 1930 році почали будувати будинок, який було закінчено в 1934 році. В ньому розмістилася читальня «Просвіта», був великий театральний зал.

Було створено Раду «Просвіти», до якої входили Дрижак Міхал, Підгірський Іван, Робак Богдан. Існувала читальня на громадських засадах. Члени Товариства «Просвіта» ходили по селу колядувати, ставили вистави і на зароблені гроші закуповували книги.

Однією з популярних книг була тоді трилогія «Мазепи» Б. Лепкого (про гетьмана І. Мазепу, як він виступив проти царя в 1709 році). Ця книга не обминула, напевно, жодного будинку в селі. Були в бібліотеці книги І. Франка, Т. Шевченка, М. Гоголя, Л. Українки, Г. Квітки-Основ'яненка, І. Карпенка-Карого. Також дозволені були на той час книги Б. Лепкого, М. Шашкевича.

Членом Товариства «Просвіта» був і священник Григорій Харчук. Він завжди давав поради учасникам аматорського хору, його допомога була незамінною при підготовці та проведенню в Киданцях масових заходів: фестинів, вистав, концертів на відзначення знаменних дат, ювілеїв видатних українських діячів.

Просвітяни в Киданцях мали своє гасло: «Не забувай про дні наших змагань». Це означало, що до кожної історичної дати повинен бути концерт. Щорічно відзначали знаменні і пам'ятні дні, а саме: народження Т. Шевченка, І. Франка, М. Шашкевича, відзначалися - свято Злуки, бій під Крутами, проголошення в Києві Центральної Ради, утворення ЗУНР. Молодь була активна в підготовці і проведенні вечорниць, свята зустрічі весни, Дня Матері, ворожіння на Івана Купала, на Святого Андрія, Святого Миколая, Маланки і інші.

Українцям, як і мали вищу або середню освіту, польські власті не давали змоги влаштуватися на державну роботу. Вони повинні були свою метрику із церкви принести в римо – католицький костел. Тільки в такому випадку вони могли отримати роботу.

Просвітяни розуміли, що потрібно протистояти колонізації, і тому, ті, хто не хотів ополячуватися створювали гуртки, приділяли більше уваги молоді, щоб виховувати молоде покоління більш свідомим. Таким був Микола Пастернак. Поляки не дали йому роботу в Киданнях, а послали в Польщу. Але він часто приїжджав в рідне село, при «Просвіті» проводив виховну роботу з молоддю, виступав проти поляків, часто вступав в дебати з отцем Григорієм Харчуком. При товаристві «Просвіта» створювали гуртки товариства «Рідна школа», діяла жіноча секція, яка потім переросла в «Союз українок». При читальні «Просвіта» існував хор та аматорський гурток. При товаристві «Рідна школа» діяв молодіжний гурток «Каменярь». Ці гуртки часто виступали в інших селах. В 20-х роках вистави ставили старші, їх репертуар був комічний - «Пошилися в дурні», «Клуб суфражисток». В 30-х роках ініціативу перебрала молодь, - почали ставити патріотичні вистави. Це «Катерина», «До

ясних тихих зір», «Діти нужди», «Шуми, Маріца». В 1941 році гурток здобув перше місце на весь Збаразький повіт за постановку патріотичної п'єси «Шуми, Маріца» (про болгарську визвольну війну). Режисерами цієї вистави були Михайло Гурик, Михайло Дрижак, Богдан Дацківський. Вони виступали також в головних ролях. Діяв також гурток «Відродження». Він був створений для хлопців і мав антиалкогольний напрямок.

В 1935 - 1939 роках в селі діяв спортивний гурток, тут часто організовувались різні спортивні свята, змагання, що також сприяло зменшенню алкоголізму серед молоді.

Діяв «Союз українок». В село приїжджали з Тернополя, Перемишля, Кременця представники гуртків, читали лекції на різні теми: як виховувати дітей, про гігієну, про сімейне життя, вчили дівчат вишивати, шити, варити.

При товаристві «Просвіта» проводили куховарські курси, курси рукоділля. Проводила їх Кальба Ярослава (походила з Тарасівки). В бібліотеці була популярна «Дешева книжка», її видавав Львів. Мала вона націоналістичний напрямок, виступала проти поляків. «Просвіта» випускала газету «Час». В Киданцях її передплачували лише більш заможні селяни, такі як священник, директор школи. В неділю, в свята люди сходилися до читальні і читали цю газету. Для дітей виходив журнал «Дзвіночок».

Просвітяни в Киданцях мали і свій гімн:

Гей же до бою, браття за волю,
З ворогом лютим час зробити лад.
Вже ревуть гармати, схаменися, кате,
Віддай, віддай Україну назад.
Ти зруйнував її, ти сплюндрував її,
Де були школи, - закладав тюрми,
А тюремні ями нашими кістками.
Невже, невже, невже не нарід ми.
Де ж наша слава, слава кривава,
Де ж наші гетьмани, Січ й козаки.
Вороги забрали, все поруйнували,
А ми, а ми – народні жебраки.
Хочемо волі, кращої долі,
Хочемо рідні просвітити світ.

Хочемо «Просвіти», хочемо летіти.
Як птах, як птах, як птах в далекий край.

Під час Великої Вітчизняної війни бібліотека існувала і далі. Завідував нею на той час Робак Богдан. Він, одночасно, був і директором школи. Систематично в читальні відбувалися дискусії на політичні теми. Урочисто проходили Шевченківські дні, Франківські святкування. Багато киданецьких дітей навчалися в українських гімназіях Збаража і Тернополя. Під час визвольних дій наші просвітяни ставали бійцями 19 бригади УГА. Події другої світової війни тяжко відбилися на житті селян Киданець. Тут було сильне націоналістичне підпілля, яке тривало аж до 1949 року. Багато освітян опинилися на Сибірі, Воркуті, багато емігрувало до США, Австралії, Канади, Франції.

Після Великої Вітчизняної війни в 1945 році була відкрита бібліотека, яка активно поповнювалася книгами. Завідувала на той час бібліотекою пані Тетяна, на жаль, прізвища її згадати не вдалося, так як була не місцева, приїхала зі східних областей і надовго в селі не залишилася. Продовжила її справу Виник Марія, яка пропрацювала в бібліотеці близько двох років.

З 1951 року бібліотекарем було призначено Гурика Олексія Ярославовича, який тридцять шість років присвятив бібліотечній роботі. За роки його праці бібліотека відзначалася однією з кращих в районі. Проводилися різні масові заходи, читацькі конференції, усні журнали, літературні вечори, вечори книги. Бібліотека була підшефна колгоспу, проводилися бесіди на фермі, в полі, на току, організовувалися виступи з короткими концертами в полях. На той час, церква була заборонена, проповідувався атеїзм, але люди потайки, на домах, читали релігійну літературу.

Книжковий фонд коливався між 12 – 15 тисячами книг. Списувались старі і зношені книги, застарілі за змістом, часто книги авторів «неугодних» радянській владі, поступали нові книги

Передплачували багато газет і журналів. Вечорами старше покоління збиралося в бібліотеці, читали газети, обговорювали останні новини. Продовжував діяти драматичний гурток. О. Гурик разом із завідуючим клубом Я. Гнидою поставили багато вистав. Це такі як «Неосвячене кохання», «Фараони», «Мартин Боруля», «Дай серцю волю – заведе в неволю», «Приїжджайте в Дзвінкеве», «Украдене щастя», «Безталанна», «Наталка - Полтавка» і ін. Активними учасниками драматичного гуртка були Гнида Ярослав,

Гнида Ганна, Гурик Олексій, Гурик Ярослава, Кушнір Франко, Малюта Софія, Заремба Роман, Ракушняк Богдан, Творищук Ярослав, Пастернак Софія, та інші. Зі своїми концертами та виставами вони виступали не тільки в Киданцях, але і в інших селах області, в Тернополі, в Збаражі.

В 1987 році Гурик Олексій Ярославович вийшов на пенсію і на посаду бібліотекаря було призначено Ванькевич Ольгу. Вона активно співпрацювала з школою, проводила багато концертів в школі, в клубі, створила для школярів гуртки «Юних техніків», «Юних натуралістів». В час, коли Україна стала незалежною державою вона почала активно залучати учнів до відновлення своїх традицій і обрядів українського народу, почали відзначати релігійні свята, що селяни сприймали з великою радістю.

В 1999 році бібліотекарем призначено Сніжок Марію, а з 2002 року на цю посаду призначено мене, Астраханцеву Світлану. Працювати я стала з великою відповідальністю, щоб не перекреслити роботу моїх попередників, особливо О. Гурика, який все своє свідоме життя присвятив книзі і бібліотеці. Спільно з клубом стараємось проводити масові заходи, щорічно спільно з громадськістю села проводяться концерти, присвячені Тарасу Шевченку, Івану Франку, до Дня Незалежності, а для молоді – традиційний музичний вечір для закоханих - «Простий мотив для двох сердець».

В бібліотеці проводяться бесіди, анкетування, вікторини, обговорення нових книг. Оформляються книжкові виставки до кожної з визначних дат, розносяться книги по домівках для старших людей і інвалідів.

Книжковий фонд бібліотеки на сьогоднішній день становить майже 6400 книг. І я плекаю надію, що і в подальшому книг до бібліотеки буде надходити більше, особливо українською мовою і на допомогу вивчення шкільних програм, бібліотека буде процвітати і справа наших дідів і прадідів не загине.

Колодно-Ліс

Пошуково-дослідницька робота:

Ільчишин Марії Володимирівни,
завідувачки бібліотеки-філії
села Колодно-Ліс.

Село Колодно розкинулось обабіч шосейної траси, на віддалі 10-ти км. від районного центру міста Збаража.

Назва походить від слова «Колода» - бревно. Історія села сягає в глибоку давнину. Вже в 5-6 ст. до н.е. в період, коли люди поряд з рибальством і мисливством почали розвивати скотарство і землеробство. До територію села Колодно входили: Шимківці, Лісовиччина, Пеньки, Поляна, Селисько, Витківці і Вали.

В історичних документах село Колодно вперше згадується в 1463 році в акті від 9 липня у подільському листі маєтків між князями Семеоном, Соїтоном і Василем. Князь Семен Васильович одержав уділ маєтку Колодіна і став називатися князем Колоденським.

В 1518 році польський король Сигізмунд I видав привілей, яким залишив Колодно у вічне володіння князів Острозьких. Село Колодно часто переходило від одного поміщика до іншого, у зв'язку з тим, що поміщики знущалися над селянами і селяни виступали проти місцевої шляхти і феодальної знаті. Колодно не раз зазнавало спустошення від Кримських татар. Так у 16 ст. було зруйновано старовинний замок Острозьких, від якого не залишилося ні сліду. Як і весь український народ, селяни Колодного боролися за свою незалежність. У спадщину ми ще отримали і неоціненний скарб – думу і пісню, яка не вмере, не згасне. Перейшла нам у спадок і книга – це духовний заповіт одного покоління іншому.

Для колодн'ян вікопомною подією було створення в 1925 -1926 роках читальні. Велика заслуга у цьому Бориса Козубського, який багато працює як голова повітової управи товариства «Просвіта» на Крем'янецьчині.

Читальня стала осередком всього національного життя в селі. Першочерговим завданням просвітян було поширення української книги серед сільського населення, навчання їх грамотності. Дітям до 16-ти років заборонялось відвідувати читальню. Батьки вели заняття дома з дітьми по вивченню української мови. Все це каралося

польською владою. Читальня не мала свого приміщення, тому розміщувалась у селянській хатині. Там завжди булолюдно, цікаво, весело. Але це все тривало не довго. У 1932 році польський уряд закрив читальню, заборонив передплачувати українські галицькі часописи.

Але ніщо не могло спинити волелюбного духу народного прагнення до волі, до незалежності, до освіти.

В 1939 році в Колодному була школа шести класів, в якій навчалося 193 дітей і було 2 вчителі. Знову була відкрита читальня, але вже такої активної національної роботи в ній не було. Йшло беззастережне переслідування, арешти, повна колонізація українського суспільства і навіть родинного життя.

Події другої світової війни тяжко відбилися на житті селян Колодно. Навесні 1944 р. звільнено село Колодно. З перших днів в селі було утворено три сільські ради: Лісовиччина, Селисько і Болязуби. Селяни вчасно провели сівбу. Була відновлена робота читальні. Читальня містилася в старенькій польській хаті, де було дуже мало літератури.

В 1948 році хата читальня була перенесена в друге приміщення. Розміщувалась вона в одній кімнаті, а в другій проживала сім'я. Завідувачем був Казіміров Франко, який попрацював до вересня 1949 року.

В 1949 році повернувшись із війни інвалідом Вавричук Дмитро Іванович очолив роботу бібліотеки, в якій пропрацював до березня 1954 року. З березня 1954 року до березня 1955 р. працювала Качуровська Марія Володимирівна. В березні 1955 року роботу переймає молодий хлопець Воляннюк Василь Несторович, і працює по липень 1956 року. З липня 1956 по лютий 1957 року – Білецька Гертруда Антонівна. В березні 1957 року роботу бібліотеки очолює Голобородько Ольга Іванівна – яка пропрацювала до серпня 1961 року. З вересня 1961 по грудень 1961 року – Данькевич Павло Павлович. З грудня 1961 по грудень 1962 року – Радчишин Дмитро Степанович.

В 1962 році бібліотеку було перенесено в стару жидівську хату, по одній стороні хати була пошта, а в другій кімнаті розмістилась бібліотека. Невеличкі стелажі і ті впирались в стелю хати.

З липня 1962 року по жовтень 1963 року в бібліотеці працює Жереб Ніна Олексіївна. В листопаді 1963 року в бібліотеку приходить працювати новий спеціаліст – бібліотекар Трачук Лариса

Пилипівна і працює до травня 1965 року. З травня 1965 по січень 1966 року – Різник Ніна Григорівна. З січня 1966 по квітень 1967 року – Чабан Ганна Василівна. З травня 1967 по січень 1968 року – Влас Неоніла Іванівна. В червні 1968 року в бібліотеку знову повертається Трачук Лариса Пилипівна і працює по червень 1969 р. В липні 1969 року на роботу в бібліотеку приходить Ільчишин Марія Володимирівна. Важко було працювати молодій дівчині не маючи певного досвіду. Стареньке приміщення розвалювалося. Постійні перевірки, робота в червоних кутках на тваринницькій фермі, а влітку ще й робота в агітпунктах на полі. Але любов до книги, до людей ще більше надавала наснаги до бібліотечної справи.

В 1974 році бібліотеку було перенесено в краще приміщення, де було приміщення контори колгоспу. Там під бібліотеку було виділено одну кімнату.

В 1991 р. бібліотеку перенесено в приміщення адмінбудинку. Бібліотека знаходиться на другому поверсі, займає три кімнати – читальний зал, дитяча кімната, книгосховище. Неподалік бібліотеки знаходяться школа, сільська рада, церква. З якими бібліотека має тісний зв'язок. В бібліотеці завждилюдно, весело.

Колодно-Село

Пошуково-дослідницька робота:
Соколик Ксенії Феодосіївни,
завідувачки бібліотеки-філії
села Колодно-Село.

На віддалі 10-ти кілометрів від районного центру Збаража Розташоване одне з найдавніших поселень півдня Волині – Колодно. В історичних документах село Колодно під назвою міста Колодіна вперше згадується в 1463 році. Воно славалося не тільки мальовничою природою та урожайною землею, але й добрими і працюючими людьми.

Що залишили нам попередні покоління, що залишать ті, що живуть нині, що залишимо по собі для майбутнього ми?

Найголовніше, що залишили нам наші предки – це велике прагнення волі, незалежності. У спадщину ми ще отримали і неоціненний скарб – думу і пісню, яка не вмере, не загине. Дано нам у спадок мову солов'їну, яка єднає між собою різні покоління. Перейшла нам у спадок і книга - духовний заповіт одного покоління іншому.

Для колоднян вікопомною подією було створення в 1924-1925 рр. читальні. Велика заслуга у цьому жителя села Бориса Козубського, який багато працює як голова повітової управи товариства „Просвіта” на Крем'яниччині.

Читальня стала осередком всього національного життя в селі. Першочерговим завданням просвітян було поширення української книги серед сільського населення, ліквідація неписьменності, боротьба проти пияцтва, робота серед молоді. Дітям до 16-ти років заборонялося відвідувати читальню. З батьками проводилася робота по вивченню української мови з дітьми, а батьки вже вели заняття дома. Все це каралося польською владою. Читальня не мала своєї власної домівки, тому розміщувалася у селянській хаті на добровільних починаннях. Вечори, урочисті збори, концерти відбувалися у громадському шпиклірі. Тут завжди булолюдно, цікаво, весело. Тим часом посилювався терор і тиск на українське національне життя. У 1932 році польський уряд читальню закрив, заборонив передплачувати українські галицькі часописи. Але ніщо не могло спинити волелюбного духу народного прагнення до волі, до незалежності, до освіти.

У 1937 – 1938 рр. знову читальня була відкрита, але вже такої активної національної роботи в ній не було. Йшло беззастережне переслідування, арешти, повна колонізація українського суспільства і навіть родинного життя.

Події другої світової війни тяжко відбилися на житті селян Колодна. Після війни робота читальні була відновлена. Бібліотека містилася в старій польській хаті. Книжковий фонд був дуже мізерний, який чудом уцілів після розгрому. Книги видавав Франко (прізвища ніхто не пам'ятає).

Перший запис в інвентарній книзі був зроблений влітку 1947 року. Бібліотека вже була розміщена в колгоспній хаті і проіснувала там до 1959 року. Займала дві кімнати, інші дві кімнати займав клуб.

У 1959 році закінчилося будівництво клубу і бібліотека переходить в нове приміщення, де і працює до даного часу.

Завідували бібліотекою:

- . 1959 – 1963 рр. – Федорова Марія Федорівна;
- . 1964 – 1970 рр. – Бондарук Марія Євдокимівна;
- . 1971 – 1976 рр. – Сенчишин Олександра Григорівна;

В серпні 1976 року на роботу в бібліотеку направлено молодого спеціаліста Соколик Ксенію Феодосіївну. Важко було працювати молодій дівчині після закінчення Тербовлянського культурно-освітнього училища, не маючи певного досвіду роботи. Постійні перевірки, робота в червоному кутку на тваринницькій фермі, а влітку ще й робота на полі в агітпункті.

Але для мене книга – ще й життя і робота, й покликання. І так пролетіло 30 років роботи в премудрому царстві книг і прагненні нести цю мудрість людям.

Коханівка

Пошуково-дослідницька робота:

Крисько Марії Василівни, завідувачки
бібліотеки-філії села Коханівка.

В історичних джерелах, архівах нема достатньо інформації, щоб можна було розповісти детально про наші села Коханівка, Гнидава та Діброва, які входять до Коханівської сільської ради.

Поселення Коханівка нероздільно з селом Гнидава. Село Коханівка з історичних джерел згадується з 1628 року. Дата заснування села Коханівка, як і села Гнидава невідома. Цього року минає 375 років першій згадці в архівних документах про село Коханівка і 300 років про село Гнидава. В даний час із кінця 60-их років село Коханівка стало центром сільської ради (раніше була Гнидавська сільська рада). Територія Коханівської сільської ради розташована за 24 км. від районного центру на північний схід.

У 1938 році на 1 листопада в селі існувала однокласна школа, так як мало було учнів. 05. 04. 1939 року в селі була вже 4-ох класна початкова школа, в якій працювало 2 вчителі. Навчання проводилося польською мовою. Із загальної кількості дітей шкільного віку – 138 чоловік, навчанням було охоплено 52 чол. За радянської влади середню освіту до 1953 року здобув лише 1 чоловік. В 1957 році в селі Гнидава, в будинку, де колись жив священник було відкрито семирічну школу, директором якої десять років працював Жукович Ю. Л. В 1968 році директором цієї школи працював Неділя К. П. один рік і після нього став працювати Романець В.О. Приміщення школи було вкрай незадовільне, а тому голова колгоспу Джереленко Федір Сидорович розпочав будівництво сучасної двоповерхової школи із великим спортзалом, їдальнею, паровим опаленням, яку було відкрито в 1970 році. Будували школу два роки, керував будівництвом бригадир Ковтун Сергій, який працював і проживав в смт. Вишнівець. Сільським головою був Кравчук Іван Микитович. Завдяки їм діти мають змогу навчатися в просторих світлих класах-кабінетах. Наставниками їхніми є вчителі – всі вихідці із рідного села, крім одного. В цій школі зараз навчається 109 учнів.

До 20-річчя перемоги над фашистськими загарбниками в центрі села відкрито пам'ятник з написом „Ніхто не забутий – ніщо не забуто”, побудований тернопільськими архітекторами і скульпторами.

Належне треба віддати голові колгоспу імені Куйбишева Джереленку Федору Сидоровичу (нині вже покійному), який приклав багато зусиль і коштів у відбудову села.

Потурбувався він і про малюків, яким вкрай необхідний був сучасний дитячий садочок, в якому б малюки почували себе комфортно. До речі, садочок зараз є одним з найкращих в районі .

На території сільської ради працює 2 бібліотеки, які обслуговують жителів сіл Коханівка, Гнидава та Діброва.

Коханівська сільська бібліотека-філія заснована в 1949 р. яка на той час називалася хата-читальня. Знаходилася бібліотека в сільській хаті, від цього і назва. Обслуговував читачів бібліотекар Ткачук Іван Пантелеймонович. Пропрацював до 1955 року, а потім завідувала бібліотекою Жереб Ніна Олексіївна, яка багато зусиль доклала до формування книжкового фонду, оскільки фонд бібліотеки з обласного колектору формували самі бібліотекарі. В 1970 році жителька села Незбрицька Раїса Григорівна стала

продовжувати справу Ніни Олексіївни. Бібліотекар за фахом, знавець своєї справи теж багато сил і вміння приклала до роботи з книгою і читачем. Пропрацювала Раїса Григорівна до 1986 року. І в село приходить молодий працівник - Ганна (прізвище не встановлено), але згодом бібліотеку очолила Карлатян Лілія Романівна. А вже в 1991 році – Крисько Марія Василівна. Я почала працювати бібліотекарем на місці декретної відпустки Лілії Романівни. В 1997 році мене переведено працювати в бібліотеку-філію села Гнидава, оскільки з декретної відпустки повернулась Лілія Романівна в Коханівську бібліотеку-філію.

Недовго пропрацювавши, Карлатян Лілія розрахувалася з посади бібліотекаря і Н. В. Муяссарова, яка на той час була директором Збараської ЦБС, запропонувала мені працювати одночасно завідувачкою бібліотекою-філією села Коханівка і бібліотекарем бібліотеки-філії села Гнидава. На що я дала згоду і так працюю по сьогоднішній день.

Бібліотека села Коханівка неодноразово переносилась з одного приміщення в друге. Зараз знаходиться поблизу школи, на подвір'ї сільської ради.

Бібліотека виконує свою основну функцію: інформаційну, освітню, комунікативну, дозвіллеву. Співпрацює бібліотека – філія з клубом і школою. Всі великі масові заходи по відзначенню незалежності України: літературно-музичний вечір, „Стань же окрасою цілого світу, ти Україно моя!”, вечір-пам'ять: „Скорботний – 33-ій...”, година-реквієм: „Уклін живим, полоненим слава” (до Дня перемоги), урок історії: „Не забудемо ту славу, що лишилась нам з-під Крут” (90 р. – бій під Крутами), вечір любовної поезії: „Співаю оду я тобі моя любове”, (з молоддю та юнацтвом), літературний ранок: „Благословенне слово - мати” (1-4 кл.), літературно-музичний вечір: „Кобзарева струна не вмирає”, день села: „Найкраща в світі рідна хата під ясоновими крильми” проводилися разом з школою і клубом.

Бібліотека вивчає історію рідного села, популяризує краєзнавчу літературу, забезпечує користувачів інформацією щодо місцевих органів влади та самоврядування, економічного стану району, соціальних та правових проблем, сприяє відродженню духовності, культури, традицій українського народу. А також надає допомогу у навчальному процесі студентам та учням на допомогу вивченню шкільних програм.

В бібліотеці-філії оформлені книжкові виставки: „Мій край – моя історія жива”, „Чарівний світ природи – окраса і гордість нашого краю”, „Молодь на крутих поворотах долі”, „Соборна та єдина моя Україна”, „Кобзар великий вся земля тебе шанує з гордістю сьогодні”. Розкриті книжкові полицки: „Від А до Я”, „Дивосвіт рідної природи”, „Спорт – кращий відпочинок”, „Юним винахідникам”, „Живі джерела рідної мови”, „У пам’ять про скорботний 1933-ій”. До всіх знаменних і пам’ятних дат проводяться масові заходи, розкриваються книжкові виставки, полицки.

Всі три села газифіковані, також школа, дитячий садок, медпункти. Звичайно це радує, що не скажеш про бібліотеку. Бібліотека не опалюється, а це, як відомо, призводить до нищення бібліотечного фонду, не фінансується, а цим, на мою думку, сказано все.

Якою я бучу бібліотеку в майбутньому? Насамперед комфортною, теплою (газифікованою), комп’ютеризованою. Звичайно, з багатими книжковими фондами, які б відповідали на всі запити читачів, з багатими періодичними виданнями.

Бібліотека майбутнього – це бібліотека відпочинку, самовдосконалення, підвищення інтелекту і культури людини.

Мрію, щоб питанням в органах влади щодо бібліотек, а в майбутньому, я думаю воно так і буде, вирішувалися не в останню чергу, а на рівні з освітою, медициною.

Кинахівці

Пошуково-дослідницька робота:
Подганюк Лариси Семенівни,
завідувачки бібліотеки-філії
села Кинахівці.

Життя людини не можливе без книги. Тому в кожному селі життя неможливе без бібліотек.

І ось у 1948 році на території мальовничого села Кинахівці, через яке протікає річка Горинь, сталася визначна подія – була заснована хата-читальня. Завідувачем був Марченко Василь.

На той час літератури було дуже мало. В основному книги були закуплені за добровільні пожертвування жителів сіл Кинахівці, Поляни та Мишківці.

В хаті-читальні була одна невеличка кімната, посередині висів каганець для освітлення. Стояв невеликий стіл, під стінами стояли дерев'яні лавки. З 1953-1955 роки в читальні працювала Чорненко Євгенія Василівна.

Приблизно в 1955 р. хату-читальню було перейменовано на бібліотеку. Бібліотечний фонд становив понад 200 книг. Завідувачем бібліотекою був, на той час, Казновецький Михайло Семенович.

Роки минали, люди все більше і більше цікавились літературою, мріяли про краще приміщення. І ось в 1956 році був закладений фундамент на клуб і бібліотеку в центрі села Кинахівці. А в 1958 році вже було відкрито нове приміщення.

Завідувачкою бібліотеки довго працювала Нагорна Неоніла Федорівна, бібліотекар за фахом і за покликанням.

Приміщення бібліотеки було просторим. Книжковий фонд вміло розташований на стелажах, розкриті книжкові виставки. В бібліотеці завжди було чисто і затишно.

В той час бібліотекар ходила на ферму, на тракторну бригаду проводити бесіди, в агітмайданчики в полі, де проводила роботу з книгою.

В 1985 році бібліотеку знову перенесено в приміщення початкової школи. До бібліотеки тягнулися дорослі і діти, адже там працювала надзвичайно добра, привітна, мудра жінка пристрасний книголюб – Неоніла Федорівна.

З 1987 року і до сьогоднішнього дня завідувачкою бібліотеки - філії села Кинахівці працює Подганюк Лариса Семенівна. Бібліотека обслуговує 500 читачів. Книжковий фонд нараховує 6168 примірників книг.

Велика увага приділяється в роботі бібліотеки на відродження культурних традицій українського народу, відродження духовності. Звертається увага на висвітлення таких тем як: захист прав дітей, розвиток українського села, розвиток української мови. Адже, бібліотека являється одним із першоджерел певної інформації для населення, вона є золотою копальницею знань, сховищем скарбів світової думки.

Кретівці.

Пошуково-дослідницька робота:
Олещук Ірини Ярославівни,
завідувачки бібліотеки-філії
села Кретівці.

„...Залишиться онукам і правнукам
Це море книг – безмірна глибина,
І кожен, хто візьме ці книги в руки
Пірне і скарби винесе із дна”

Л. Михайлів.

В 1952 році було створено товариство „Просвіта” в селі Кретівці. В селі Грицівці була відкрита хата-читальня. Першою завідуючою хати-читальні була Вдовин Надія Миколаївна.

В 1954 році завідуючим хати-читальні був Микола Антонович Мельник.

В 1956 році завідуючою хати-читальні стала Захарчук Ольга Іванівна.

В 1957 році хата-читальня була названа Кретівською сільською бібліотекою і перенесена в село Кретівці біля клубу.

З 1957 – 1968 рік завідувачкою Кретівської сільської бібліотеки працювала Юрчинська Надія Іллівна, бібліотекар за фахом, великий книголюб, знавець своєї справи, яка все своє свідоме життя присвятила книзі і бібліотеці пропрацювавши в сільській бібліотеці села Кретівці, пізніше в районній бібліотеці для дітей, а з 1980 року і до виходу на заслужений відпочинок методистом по роботі з дітьми Збараської централізованої бібліотечної системи. Всі свої знання і вміння вона присвятила роботі з дітьми, а також стала заслуженим наставником бібліотекарів району, де своїми щирими методичними порадами, а то й фізичною працею допомагала бібліотекарям району в їх роботі з читачами-дітьми.

З 1968 – 1973 роки завідувачкою бібліотеки працювала Боївка Стефанія Романівна.

З 1973 . – 1976 роки – Шпирко Марія Михайлівна.

З вересня 1976 – 2002 роки завідувачкою Кретівської сільської бібліотеки була Уйківська (Остапенко) Ольга Степанівна, яка понад двадцять років очолювала бібліотеку-філію села, багато уваги приділяла роботі як в бібліотеці так і в громадській роботі села. Проводились спільно з школою та клубом змістовні масові заходи.

В 1993 році бібліотека була перенесена в приміщення Кретівської школи, де знаходиться по сьогоднішній день. Тут є читальний зал, дитяча кімната, де розкрито книжковий фонд для читачів дітей і книгосховище.

В даний час завідувачкою Кретівської сільської бібліотеки-філії працює Олещук Ірина Ярославівна.

Кривчики

Дослідницька робота:

Кавінської Вікторії Євгенівни,
завідувачки бібліотеки-філії
села Кривчики.

Бібліотека-філія села Кривчики заснована у 1947 році і за час свого існування встигла поміняти понад п'ять завідувачів та чотири приміщення.

Спочатку це була просто хата - читальня, організована на громадських засадах, і знаходилася вона у приватній садибі родини Онуфрійчуків. Завідувачем був Іван Сергійович Чабан, людина не місцева, освічена. У 1958 році він виїхав, фонд збільшився, і хату читальню перенесли до будинку родини Дубових. Завідувачем став Михайло Олексійович Сендецький, випускник Тереховлянського училища культури, і працював на цій посаді до 1961 року. На той час завершилося будівництво приміщення для фельдшерсько-акушерського пункту, і місцева влада виділила приміщення з двох кімнат під бібліотеку. Михайло Олексійович передав бібліотеку молодій випускниці, Олені Іванівні, яка згодом стала його дружиною, а сам подався в освіту – працювати вчителем історії, був директором школи до досягнення ним пенсійного віку. Олена Іванівна народила йому і виховала сина Віктора, а в загальному присвятила бібліотечній справі більшу частину свого життя. Жителі села з теплотою згадують Лену – добру, чуйну людину, яка завжди знаходила для всіх добре слово і цікаву книжку. 29 років працювала вона на цій посаді, та невилековий хвороба передчасно обірвала її життя – всього 57 років було призначено їй долею...

У 1990 році бібліотеку-філію прийняла молода дівчина із села Малі Кривчики, Жанна Тимофіївна Тимчук, згодом вийшла заміж за священника, народила доньку. Чоловік заміщав її на час декретної відпустки до досягнення дочкою трьохрічного віку, та через проблеми із здоров'ям дочки вона змушена була продовжити відпустку, і у 1997 році її місце зайняла випускниця Тереховлянського вищого училища культури Вікторія Євгенівна Бондар, жителька села Бодаки.

Через аварійний стан приміщення, в якому знаходилася бібліотека, Жанна Тимофіївна вирішила перенести фонд у краще, на її думку, місце – підвал новозбудованого будинку культури. Пізніше вона перевелась у Вишнівецьку шкільну бібліотеку, і Вікторія замість трьох років залишилась працювати тут на постійній основі, і працює вже одинадцять років, до сьогоднішнього дня. Фонд на, той час, становив близько 3000 примірників книг, місця було вдосталь, нова завідувачка розставила все по місцях, та навесні почалися проблеми – зі стін потекла вода, з'явився грибок. Приміщення було дуже холодним і вогким, книги псувалися, та ніхто з керівництва місцевих органів влади не хотів звертати на це уваги, лише новообраний голова сільської ради села Лози виділив кошти на ремонт приміщення, в якому бібліотека знаходилася раніше. Зараз

він у стадії завершення, і вже у 2008 році бібліотека повернеться туди, де була 30 років. Створиться затишна атмосфера, нові книжкові виставки, і до неї потягнуться люди. На даний час фонд бібліотеки нараховує 3424 примірники книг та періодичних видань, обслуговується 502 читачі, 80 з яких – діти, 50 – юнацтво.

Проводяться різні, цікаві масові заходи, враховуючи умови, а це, здебільшого, малих форм роботи. У цьому році бібліотека відзначила свій 60- річний ювілей, а це означає, що культура на селі живе, і буде жити вічно, тому що які б умови не були, але тягнуться жителі села до книги, як дорослі так і діти.

Мала Березовиця

Пошуково-дослідницька робота:

Онуфровича Василя Петровича,
бібліотекаря I категорії
бібліотеки-філії села Мала Березовиця.

Сільська бібліотека була створена в 1949 році, як хата - читальня. Знаходилась вона тоді в простій селянській хаті. Першим бібліотекарем був Побігушко Олександр Трохимович. Син сільського дяка, батько якого навчав грамоті, він зумів згуртувати молодь навколо себе. Завдяки його організаторським здібностям був створений церковний хор, який не тільки приймав участь в богослужіннях, але й відіграв значну роль в культурному житті села. Пропрацював він до 1953 року. В 1954 році бібліотека була перенесена в пристосоване, просте приміщення. На той час бібліотеку очолила Щирба Галина, яка пропрацювала до 1955 року. З 1955 по 1967 рік бібліотеку очолив Кулик Олександр Михайлович, вона функціонувала як приклубна. В 1967 році бібліотека була передана на баланс правління колгоспу „Україна” і значилася пунктом видачі книг Іванчанської сільської бібліотеки. На посаді Бібліотекаря тоді працювала Коваль Ліда Трохимівна, яка була активною учасницею художньої самодіяльності, одночасно керівником драматичного гуртка. Разом із завідуючим клубом

Левковим Миколою Максимовичем не одна п'єса класиків української літератури була поставлена на підмостках сцени сільського клубу і навколишніх сіл і не одна грамота була привезена в село з районних оглядів художньої самодіяльності.

В 1972 році бібліотека була виведена з під колгоспного підпорядкування і передана на бюджет сільської Ради. На даний час бібліотекарем працювала Світальська Марія Степанівна, яка на даний посаді пропрацювала до 1975 року.

В 1989 році бібліотека була перенесена в новозбудоване, світле приміщення клубного закладу. В цей час до бібліотеки було завезено нові стелажі, столи, каталожний ящик і інше обладнання. В даний час бібліотека повністю забезпечена необхідним інвентарем і нараховує в своєму фонді 5336 примірників книг різної тематики. До речі збереглися в фонді бібліотеки і книги 1949 року видання. Це твори Михайла Коцюбинського і Г. Квітки-Основ'яненка. А завідує всім цим книжковим багатством Онуфрович Василь Петрович. На даний час сільська бібліотека являється філіалом Збараської Централізованої бібліотечної системи, фондом якої користуються 185 читачів. Крім обслуговування читачів бібліотекою проводиться і масова робота, а саме: літературні вечори, вечори-зустрічі з цікавими людьми, усні журнали, літературні ранки, літературні читання. Одним із найбільших проблем в бібліотеці є та, що бібліотека не опалюється, а тому псується книжковий фонд, нищиться обладнання. Свого часу в бібліотеці було багато квітів, однак в даних умовах сьогодні це зробити дуже важко, адже за зиму квіти мерзнуть. Ми плекаємо надію на те, що справи в нашій державі підуть на краще і ми зможемо зберегти книгу для прийдешніх поколінь, адже вона так необхідна для дітей і молоді села.

Малі Вікнини

Пошуково-дослідницька робота:

Бас Галини Яківни, бібліотекаря
I-ої категорії бібліотеки-філії
села Малі Вікнини.

Із розповідей старожилів відомо, що село Малі Вікнини має давнішу історію. Про це свідчать давні поховання на південній стороні – на одному з хрестів дата - 1407 рік. На тій же місцині під назвою „Горловиця” була православна церква, яка була спалена татарами.

До XIX століття, відомо, що в селі не було жодної писемної людини, крім священика. Зі спогадів свідків відомо, що у 1920 році була створена Сільська управа, яку розмістили в хаті жителя Малих Вікнин Гаюха Устима, який був солтисом. Село відносилось до Борсуковецької гміни (тепер Ланівецький район). У селі відкрилась школа – перший осередок освіти, вчителі були поляки, за прізвищем Мамантові. Обов'язкові були уроки Закону Божого, які проводив священник Глинський.

У 20-их роках XX століття в школу прийшли українські вчителі. Осередок освічених людей збільшився, вони групувались – утворився гурток товариства „Просвіта”. Молодь і старші люди збирались у різних куточках села, боячись переслідування польської влади, читали вголос твори Тараса Шевченка, М. Вовчка, Карпенка-Карого, Гребінки. Вивчали драматичні твори і виступали з ними перед населенням. Для постановки яких не було відповідного закладу. Влітку вистави ставили просто неба, а взимку - у сільських стодах. Костюми готували самі, а сценічні оздобы були витворами сільських умільців. Обрядових пісень, колядок, щедрівок молодь вчилась у сільського дяка Петра Мельничука, священника Дробощького.

У 1926 -1927 роках у селі Малі Вікнини було створено хату-читальню. Ініціаторами створення були грамотні члени родини Ковальчуків, Максима Кушнірука, тодішнього голови Сільської Церкви Сави Гоюка. Книги для хати-читальні «Просвіта» купували заможні селяни. Читальню організували в хаті Єфросинії Кушнірук (дівоче прізвище). Перші роки хата-читальня працювала без призначеної особи. Вечорами збирались селяни, хто був грамотний читали по черзі книги. Людські душі сколихнулись у потяжі до знань.

Сім'ями йшли до „читальні”, тоді так і ще називали сільську сходку.

Першим завідуючим хати-читальні був молодий хлопець Мілен Ярмолюк і вона була розташована на місці теперішньої автобусної зупинки. Перед 1939 роком книги хати-читальні були перенесені в будинок сільської початкової школи, яка була збудована громадою села.

В повоєнні роки важка доля чекала на хату-читальню. Книги розібрали. Зараз не можна знайти ні одного примірника. Почались переслідування активістів села. Гуртківців товариства „Просвіта” чекали поневіряння в тюрмах і засланнях, інші пішли із життя.

Після Великої Вітчизняної війни, в період колективізації (1950- 1951 рр.) відновилась робота, вже на той час, сільської бібліотеки. Вона не мала свого приміщення і була розміщена в хаті Мотрони Саврак, якою завідував її син Степан. Його замінила молода дівчина, яка мала семирічну освіту, жителька села Борщівка Ланівецького району – Ліда Пальчик, згодом вона стала дружиною свого попередника.

У 1956 році початкову школу переносять в хату родини (Русьник), а в колишньому приміщенні школи створюють клуб і в одну із кімнат переносять книги сільської бібліотеки. Бібліотеку очолила молода жінка з бібліотечною освітою Ліда Соломко (її чоловік вчитель початкових класів). Вона була хорошим спеціалістом і налагодила роботу бібліотеки з дітьми і з дорослими проводила цікаві масові заходи.

У 1958 році сільську бібліотеку, за наказом районного відділу культури, приєднано до сільського клубу і очолила її завідувачка клубом – випускниця ТУК Феодосія Афанасіївна Мельничук. Книжковий фонд бібліотеки поповнився в цей час за рахунок держави.

У 1962-63 рр. була прийнята Постанова міністерства культури і сільського господарства про утримання сільських бібліотек колгоспами і громадськими організаціями. У місцевому колгоспі „Червоний партизан” було прийнято рішення утримувати Маловікнинську сільську бібліотеку. По направленню Збараського райкому комсомолу бібліотекарем було призначено жительку села Малі Вікнини, випускницю Борщівської середньої школи Мазуран (Киричук) Раїсу Іванівну. Фонд бібліотеки із аварійного приміщення сільського клубу було перенесено в хату виселеної Гусарчук Сусани. За рахунок колгоспу сільська бібліотека працювала до 1968 року, потім стала фінансуватися державою. Киричук Раїсу Іванівну за

наказом районного відділу культури, як кращого працівника, призначають завідувачкою бібліотеки села Великі Вікнини, адже там велике село, більша бібліотека, середня школа. В той же час книжковий фонд даної бібліотеки знову передається по сумісництву завідувачці клубом села Малі Вікнини Дарії Катрук . .

В 1972 році відділом культури була направлена на посаду завідувачки бібліотеки села Малі Вікнини бібліотекар Нестор Лідія - жителька села Великі Вікнини яка закінчила Львівський бібліотечний технікум.

Приміщення бібліотеки того часу було в аварійному стані. Відділ культури приймає рішення книжковий фонд даної бібліотеки перенести в приміщення бібліотеки села Великі Вікнини і читачів обох сіл обслуговувати у бібліотеці Великих Вікнин. І уже в 1974 році книги Маловікнинської бібліотеки знову перенесено в село Малі Вікнини в нове приміщення. Бібліотекарем в цей час було призначено Пришляк Зою Ульянівну, колишнього секретаря сільської Ради.

У 1979 році, у бібліотеку направлено бібліотекарем працювати Бас Галину Яківну, яка заочно закінчила Теребовлянське училище культури – жителька села Великі Вікнини, де і працює по нинішній день.

Мусорівці

Пошуково-дослідницька робота:
Васечко Ярослави Євгенівни,
завідувачки бібліотеки-філії
села Мусорівці.

Читання - це вікно, через яке читачі
бачать та впізнають світ та самих себе.
А бібліотека – шлях до храму, який
кожен будує в своїй душі, створюючи себе –
розумного, культурного, справедливого,
люблячого Україну.

Історія села Мусорівці сягає в сиву давнину. Про це свідчать розкопки, що проводилися в 1969-1972 роках, під час яких було виявлено знахідки трипільської культури. Археологи дійшли висновку що в даний період тут були поселення. Ці дані можна побачити у Тернопільському краєзнавчому музеї.

Любов до читання, до книги наші односельчани виявляли дуже давно. Перша хата-читальня була створена в садибі нашого односельця Боярчука О. (1948 р.). Багато книг в бібліотеку було подаровано місцевим священиком отцем Володимиром Кострицьким.

За часів радянської влади бібліотеку в селі було відкрито в 1949 році. (точної дати не встановлено, місця перебування теж).

В 1950 році бібліотеку було перенесено в будинок, де проживав священник, так звану «попівську хату», це був непоодинокий випадок, а характерний майже кожному селу: церкви закривали, виселяли священників, а в їх оселях поселяли школи, бібліотеки, і інші організації. Це не обминуло і нашого села. І в цій оселі в одній половині був клуб, а в другій - бібліотека. На той час завідував бібліотекою мій тато – Мельник Євген Васильович, який і прищепив мені любов до книги ще з самого малечку.

Пізніше, в 1953 році, завідувачем бібліотеки працював Мельник Григорій Степанович.

В нашому селі проживали поляки. Повертаючись додому на батьківщину, вони залишали свої будівлі. В цей час в один із таких будинків було переселено бібліотеку, а клуб одночасно переселили окремо в один із таких будинків, який і по сьогодні знаходиться там.

З 1957 по 1959 роки посаду бібліотекаря займав Снігур Анфір Феодосійович, він одночасно навчався у Тербовлянському училищі культури на музичному відділі.

В 1960 році прийняла бібліотеку чудова жінка – Бутрин Ганна Матвіївна. У неї не було спеціальної освіти, але вона була пристрасним книголюбом, і тому зуміла згуртувати навколо себе читачів: дітей, молодь і доросле населення, в бібліотеці було завжди чисто і охайно, проводились різні масові заходи. Працювала вона з 1960 по 1963 рік. Потім повернувся знову Снігур А. Ф., який посвятив бібліотечній справі ще три роки свого життя.

З 1966 року сільська бібліотека називалась при клубною бібліотекою і завідувала нею Мельник Євгенія Антонівна.

З 1969 року бібліотечний фонд було переселено у

приміщення старої школи, а на посаду бібліотекаря призначено Обушко Любо в Іванівну. Пропрацювавши два роки, пані Люба розраховується, і в грудні 1972 року я, Васечко Ярослава Євгенівна, пірнувши у книжковий океан, працюю і по сьогоднішній день. Приступивши до роботи, я поставила собі за мету: зробити все можливе, щоб мої читачі дружили з книгою, щоб із книги, як із чистого джерела, черпали знання і почуття гарячої любові до своєї Вітчизни, свого народу, щоб юні читачі з цікавістю входили у багатогранний світ, жили за давно встановленим мудрим законом істинної культури: ні дня без прочитаної сторінки!

За час мого завідування адреса бібліотеки мінялась чотири рази. У 1997 році було об'єднано в одну бібліотеки сіл Капустинці і Мусорівці. В грудні 1980 року пройшла централізація бібліотек району і бібліотека одержала статус – бібліотека-філія села Мусорівці.

Все починається з дитинства... І початок в усьому – оволодіння культурою, знаннями, навчанням. А навчання починається з книги, з читання. Ще не вміючи читати, малеча із захопленням розглядає малюнки у книзі, шукаючи добрих героїв, створюючи свої «шедеври-розповіді» про них. Ми не можемо без книги прожити і дня. Тому, обслуговуючи чотири села: Мусорівці, Капустинці, Капустинський Ліс та Зарудечко, стараюсь прививати любов до книги усім читачам, вчу відноситись до неї, як до безцінного скарбу. Слідкуючи за читанням дітей, вивчаючи їхні інтереси, прищеплюю інтерес до вивчення культурної спадщини свого народу, його духовних оберегів, організовуючи книжкові виставки різної тематики: «Рік української книги», «В письменника ювілей», «Молодь і право», «Новинки в літературі», тематичні полиці «Люби і знай свій рідний край», «Ми на варті природи» і інші. Літературні ранки - «Моє рідне село», «І мене в сім'ї великий, в сім'ї вольній новій не забудьте пом'янути...», огляди літератури, музичні вечори. Разом із сільською радою, церквою, школою і клубом проводяться масові заходи: «Лунай прекрасна наша мово, ти – наше диво калинове», «Христос Воскрес! Радійте, люди», свято бабусь «Вартій пошани сивий волос, її старенький тихий голос» і інші.

Проводяться години історичної пам'яті: «Для України жили і вмирали» (річниця УПА), «Перемога ціни не має», «Щоб завжди були воєдино», красназавчі уроки: «Із джерел рідної землі», «Видатні особи рідної землі», години духовності: «Великодні дзвони

дзвонять», «Голгофа народної смерті», бібліотечні уроки: «Минулого не існує, доки існуватимуть книжки», «Запрошуємо Вас на розмову про літературу довідкову», «Звідки приходить книга», «Як працювати з підручником» і ін.

На сьогоднішній день, бібліотекар, як ніколи раніше, повинен бути ще й тонким психологом, щоб порозумітись з різними віковими категоріями читачів. Тому складаю інформаційні списки літератури для дітей, плани читання для дорослих.

Будучи берегинею книжкових скарбів, не зупиняюсь на досягнутому, який би досвід роботи не був за плечима, стараюсь іти в ногу з часом, керуючись принципом: «Завжди шукати щось нове, цікаве, бо тільки там, де є пошук, там є рух. А рух – це життя».

Охримівці

Пошуково-дослідницька робота:

Добровольської Орести Володимирівни
бібліотекаря бібліотеки-філії села
Охримівці.

Село Охримівці розташоване за 8 км. від міста Збаража. Через село тече річка Гнізна, а в селі розлягається великий став. Село славиться своїм історичним минулим. На цьому історичному фоні виникнення бібліотеки також має своє глибоке коріння.

Народ, який не знає свого минулого, не вартий і майбутнього. Ми сьогодні, в час незалежності Української держави, згадуємо добрим словом товариство „Просвіта”. Читальня „Просвіта” була утворена в Охримівцях ще до першої світової війни. Її засновниками були брати Дудаки, Михайло Шуст, Данило Цебринський. Ці люди мали певну освіту, прикладали багато сил і знань, щоб „Просвіта” працювала і приносила людям користь.

„Просвіта” вела культурно-освітню роботу в селі. При ній працював самодіяльний гурток, яким керував Микола Дудак. При

читальні було організовано також гурток жінок, що поставив собі завдання визначити роль жінки в селі та піднести й поліпшити стан загальної господарки. До читальні тягнулися люди. Цікаво було почитати, послухати людей.

Велику просвітню роботу в селі вів учитель Іван Підгірний, який працював у селі довгі роки. Завдяки йому з села вийшло кілька студентів, які закінчили вищі студії, а потім працювали в різних відповідальних посадах.

На теперішній час сільська бібліотека знаходиться в адміністративному будинку. Це велика світла кімната. Бібліотека обслуговує 180 читачів. Фонд літератури становить 4300 примірники. Ядром фонду є довідкові видання: ДЕ, УРЕ, науково-популярна література. Бібліотека активно здійснює культурно-просвітницьку діяльність по відзначенню історичних та пам'ятних дат, використовуючи різні форми та методи роботи. Бібліографічна та інформаційна робота направлена на допомогу користувачам у краще орієнтуватися у фонді, та у наданні інформації про нову літературу.

Бібліотека співпрацює з церковною громадою, клубом, намагаючись бути бібліотечно-бібліографічним, культурно - просвітницьким та науково-дослідницьким центром.

Решнівка

Пошуково-дослідницька робота:

Кусяк Олександри Софронівни,
бібліотекаря бібліотеки-філії
села Решнівка.

Село Решнівка розташоване в мальовничій долині. З північно-східної сторони землі межує з Ланівецьким районом. На відстані 4 км. від села проходить залізнична колія „Ланівці - Тернопіль”. Два рази вдень проходить автобус „Решнівка – Тернопіль”.

На території села є фельдшерсько-акушерський пункт, загальноосвітня школа I-III ступеня, клуб, бібліотека.

Через село протікає невеличка річка Самець, яка в центрі села з трьох сторін обтікає Святу Гору. На ній було споруджено ще у 1759 р. храм Преображення Господнього. А у 1887-1988 роках відбулася перебудова святини, після чого вона набула теперішнього вигляду. Мурований храм з 13-ма дерев'яними куполами. У народі його ще називають „Маленьким Почаєвом”. В храмі знаходиться чудотворний образ Богородиці, який називається „Всіх сумуючих радість”. Історія цього образу зберігається у стародавніх церковних переказах.

Колишній власниці села Марії Савич за її гостинність і благочестя старенький мандрівний ченець подарував ікону Божої Матері – копія Іверської. Марія відразу почула Божу благодать від святого образу і вирішила власним коштом побудувати Божий храм, щоб помістити в ньому ікону Богородиці. Місце побудови майбутнього храму їй, з'явившись уві сні, вказала начебто сама Мати Божа. Вже під час освячення новозбудованої церкви у 1650 році перед чудотворним образом Божої Матері відбулося чудесне зцілення однієї селянки. З II половини 17 століття по сьогоднішні дні перед чудотворним образом відбулося близько 400 чудесних зцілень як фізично, так і душевно хворих людей. Відомості про це задокументовані у спеціальній церковній книзі.

У 1759 році дерев'яний храм перебудували на більш просторий і освятили в ім'я Преображення Господнього. І ось уже впродовж кількох віків до чудотворного образу Божої Матері приходять тисячі людей з нашого села і навколишніх сіл, щоб у ширій молитві і покаянні отримати благодать Божу для себе, рідних і близьких.

Нова школа побудована у 1969 році. У школі працює 12 вчителів, 44 учні. ФАП побудовано у 80 роках 20 ст. Працює два медпрацівники. Село підпорядковане Шимковецькій сільській Раді. В селі проживає 423 чоловіки, 174 погосподарських дворів. У 1949 році було засновано в селі колгосп „8 березня”, який у 1956 році об'єднано з селом Шимківці і центр знаходився у Шимківцях.

В 1949 році було відкрито клуб, в маленькій кімнаті при клубі відкрито бібліотеку. З цього часу по сьогоднішній день в ній працювали: Мороз Раїса О., Шульгай Мілентина Амвроїсівна, Цікорський Григорій Леонтович, Ковальський Аркадій Митрифонович, Процюк Світлана Ярославівна, Кусяк Олександра Софронівна. У 1989 році клуб і бібліотека перейшли у новозбудоване

приміщення клубу. Бібліотека знаходиться на другому поверсі у колишній обрядовій кімнаті. Приміщення просторе, світле але в даний час не опалюється, потребує ремонту. Потрібно міняти підлогу. На сьогоднішній день бібліотека обслуговує 370 читачів, в т. ч. дітей – 44. Книжковий фонд становить – 5322 примірники. Працюємо спільно з школою і сільським клубом, однак взимку робота проходить на дуже низькому рівні, адже в приміщеннях холодно і молодь приходить менше, з дітьми приходить спілкуватися більше в школі.

Романове Село.

Пшуково-дослідницька робота:

Киндьо Галини Теодорівни,
завідувачки бібліотеки-філії
с. Романове Село.

„Сучасна людина стоїть перед
Гімалаями бібліотек, ніби той
золотошукач, якому треба знайти
крупинку золота в масі піску”.

Кожен торує власну дорогу до істини, та незаперечним є те, що для багатьох цей шлях пролягає через книгу. Магічна сила друкованого слова спонукає шанобливо схилати голову перед тими, хто присвятив життя служінню книзі.

Невід’ємною складовою науково-освітнянського та інформаційного простору України є бібліотеки, які накопичують, зберігають і поширюють знання, що зафіксовані у друкованих та інших носіях інформації.

Без книги не існувало б бібліотеки. Для бібліотеки книга - це найдорожчий скарб. Саме бібліотека є найважливішою

творчою лабораторією, саме від її ресурсів і послуг залежить якість та зміст навчання і наукових досліджень.

Книга – це скарб, мудрість і досвід, ретельна праця і недоспані ночі, творча думка і презентація ідей... Тож читайте книги, і нехай, за словами Фоми Аквінського, думки, укладені в книгах, будуть вашим основним капіталом, а думки, які виникнуть у вас самих – процентами на нього.

Моя бібліотека бере свій початок у далекому 1898 р. заснуванням читальні „Просвіти” в Романовому селі. В архіві зберігалися всі звіти з праці та зборів читальні між двома війнами. Першим, хто оживив діяльність читальні під час окупації Галичини поляками був бандурист – емігрант Місевич. Народного Дому в селі не було, хоча 1930 р. зроблено було план на будівництво. Читальня „Просвіти” розміщувалася у найманих хатах. Праця читальні була різноманітна: діяв гурток, який успішно ставив у селі вистави, започаткований був хор, яким керував Т. Качалуба, а пізніше і Степан Качалуба.

В селі була велика бібліотека, в який стояла майже кожна книжка, що появлялася у книгарні в Тернополі. Бібліотека на той час купувала усі видання „Червоної калини”. Також популярними були тоді часописи „Новий час”, „Прапор”, „Народна справа”. Головами читальні „Просвіти” були: Євстахій Лопух, Петро Зосяк, Олекса Лучка, Михайло Бугай, Володимир Чорний та Софія Чорна.

З 1955 року у бібліотеці, яка знаходилася у хаті Петра Лучки працювала пані Смольська. Згодом бібліотеку перебрала Марія Яшук, яка працювала з 1962 року до 1965 року (листопада). Бібліотека на той час знаходилася у домі панів Моравських на другому поверсі, але недовго. І у листопаді 1965 року бібліотеку перебрала Марія Середа. У січні 1966 р. бібліотеку перенесли у сільський клуб, у якій до січня 1980 р. працювала Марія Середа. Пізніше бібліотеку всього на один рік прийняла Очич Галина Володимирівна (з січня 1980 р. по січень 1981 р.). Від Очич Галини Володимирівни бібліотеку перебрала Борус Мирослава МIRONІВНА, яка працювала шей завклубом. Це було з січня 1981 року по 1984 рік. Згодом, але

не довго у бібліотеці працювала Качалуба Оксана Олегівна та Ванькевич Ольга – 1984-1985 роки. Тоді бібліотеку взяла Сніжок Марія Михайлівна, яка пропрацювала у бібліотеці з вересня 1985 року по 2005 рік.

За час роботи Сніжок Марії, бібліотеку знову перенесли у приміщення сільської ради. Це зв'язано з тим, що при клубі вона знаходилась у підвальному приміщенні. На той час у бібліотеці нараховувалось 5374 примірників літератури. Марія Сніжок багато уваги приділяла роботі з дітьми. Вона завжди була постійним гостем у школі, допомагала у підготовці різних масових заходів. Марія активно співпрацювала з церковною громадою, громадою села.

У липні 2005 року бібліотеку перенесли у приміщення школи, де її новим господарем стала Киндьо Г. Т.

У школі бібліотека пробула всього 3 роки і знову повернулась у приміщення сільської ради. Протягом цього часу учням школи було дуже зручно користуватись послугами бібліотеки. Кожної перерви діти завжди були у бібліотеці, цікавились новинками преси, новими надходженнями літератури.

Спільно з активом бібліотеки було створено папку „Мій рідний край – історія жива”, в який зібрані матеріали про рідне село, район, область. На початок 2008 року в бібліотеці налічується 5509 примірників літератури.

Синява

Пошуково-дослідницька робота:
Миронець Надії Степанівни,
завідувачки бібліотеки-філії с. Синява.

Нехай линуть про тебе співи,
Тебе люблю без краю я.
Мій край, веселий і сміливий
Подільська зоряна земля.

Наша Батьківщина - Україна. В розмаїті її природних
барв губиться чарівне село на Тернопіллі, Збараського району -
С и н я в а.

Зустрічає гостей теплим жовтнем Синява
Тихим сміхом, синіми очима.
Відкриваю серцю радісні дива
Й ними вже наповнюється рима.
Хоч не легко нині – думка не нова
І проблем у всьому вистачає.
Та у нас є найрідніша – Синява,
Тож радіймо українським краєм.
Бог колись почує голос тих сердець,
Що в молитві просять за Вкраїну,
І стражданням нашим всім прийде кінець,
Край почує пісню солов'їну.
Щиро набере цілющої води
Із криниці рідного народу,
Застереже він кожную душу від біди,
І здолає сумніви в негоду.
Хай же з нами буде віра без кінця,
Хай не буде думки в нас з журбою,
А сьогодні хай зігріє вам серця
Диво, що зоветься С и н я в о ю.

Синява розташована на північному сході від Збаража.
Територія, де виникло поселення, згадується в історичних
джерелах VII – IX століття до народження Христа. За переказами
старожил поселення виникло на території лісового масиву, який по
краях переходив у зарослі верби їви. Весною їва цвіла синьо-синьо

і місцеві жителі назвали ці кущі синьою гивою. Звідси і пішла назва села Синява.

В Синяві (1939р.) було близько 300 дворів. Жили тут українці, поляки, латиняни, євреї. Переважала тут українська мова. В селі була мурована церква Чесного Хреста, збудована 1928 року. Був тут і великий римо-католицький костел. Село мало школу і фільварок.

Читальня Просвіта», була організована в селі в 1939 – 1940 роках, але вона не мала власного будинку. Хата-читальня розміщувалась в приватних хатах, а переважно у хаті Войтка Герасимчука. За свою відданість українській справі Герасимчук зазнав багато лиха від польських окупантів. Визначними діячами товариства «Просвіта» в Синяві були: Василь Ковтонюк, Іван Гаврилюк, Степан Олексюк. Письменних було дуже мало і вони читали книжки неграмотним людям, вчили їх читати, писати. Був в селі драматичний гурток, де вивчали твори українських драматургів і виступали з ними в сільських клунях.

Бібліотека в Синяві була створена в листопаді 1955 року, (згідно архівних даних), і першою її завідувачкою була жителька села Крижанівська Ганна Михайлівна (1934 р. н.). Вона працювала з 1955 року і заробітна плата її тоді становила 410 крб. за рік. Але вона виїхала із села і бібліотеку з травня 1956 року – по серпень 1956 року очолює Терещенко Микола Григорович (1936 р. н.)

В 1956 році по направленню в село приїхала молодий спеціаліст, бібліотекар за освітою Влязло Софія Йосипівна, яка завідувала бібліотекою 19 років і багато зусиль і вміння доклала до того щоб бібліотека була однією з кращих в районі. Тут в селі вона зустріла свою долю, молодого агронома Василя Коня і залишилась працювати до 1975 року. За сприяння її чоловіка, на той час голови колгоспу, було побудовано приміщення бібліотеки, в якому бібліотека перебуває і по сьогоднішній день. Тут було завжди затишно, багато квітів, було пічне опалення, але було тепло і завжди людно, проводились цікаві масові заходи, на той час в бібліотеці вже був телевізор «Берізка». Софія Йосипівна була бібліотекар за покликанням, багато сил і енергії віддавала улюбленій справі. На високому рівні була робота з читачами. Бібліотека носила почесне, на той час, звання «Бібліотека відмінної роботи». Книжковий фонд для дітей було розкрито окремо у дитячій кімнаті, де і

проводилась робота з дітьми. Була в бібліотеці тоді і посада прибиральниці.

З 1975 року після переїзду Софії Йосипівни в Збараж Бібліотеку очолювали Малишко (Нема) Надія Степанівна, Зеновія Шрамов'ят, а уже з 1976 році бібліотекою завідує Королько Людмила Олександрівна. Бібліотекою Людмила Олександрівна завідує по 1979 рік. В бібліотеці тоді вже був телефон, радіо, книжкові виставки були естетично оформлені, оскільки на цей час була в колгоспі посада художника. Не втрачала бібліотека своєї популярності серед жителів Синяви.

Пізніше бібліотекарі часто мінялись, хто виїжджав на навчання, хто із-за сімейних обставин. Працювали тут Ковтонюк Віра Іванівна, Пилипчик Марія, Маслюх Елла Валентинівна, Лучка Надія Дмитрівна.

В грудні 1980 року в районі утворено Збаразьку ЦБС (централізовану бібліотечну систему) і сільська бібліотека села Синява набула статусу – бібліотека-філія Збаразької ЦБС, майно бібліотеки, її фонди, крім приміщення занесено на баланс Збаразької ЦБС. З того часу поповнення бібліотечних фондів, заробітна плата бібліотекарів і інші витрати проходять через бухгалтерію ЦБС.

З квітня 1993 року завідувачкою бібліотеки-філії села Синява призначено мене, Миронець (Кіт) Надію Степанівну. Усіма зусиллями стараюсь підтримувати престиж бібліотеки. У період, що настав з 1991 року, бібліотека пережила тяжкі часи, тому, що працювала на 0, 25, 0, 5 ставки, низька заробітна плата, скорочений робочий тиждень, неопалене приміщення взимку. Мале надходження літератури до бібліотеки, що спричинило незадоволення запитів читачів, особливо з 1999 по 2004 роки. Але, все таки, робота бібліотеки проводилась і проводиться для читачів, що люблять книгу і бібліотеку. Про що свідчать проведенні масові заходи, які ще досі пам'ятаються. Це і вистави за творами Іванни Блажкевич: «В мамин день», «Тарас у дяка», виступи з ляльковим театром, ляльки привезені були з дитячої центральної бібліотеки ЦБС.

У 1995 році до бібліотеки підведено газ, коли в бібліотеці є тепло, то і робота в зимовий час налагоджена, адже взимку більше читачів ніж влітку. Практикуємо екскурсії до бібліотеки учнів школи. В даний час значно покращилось надходження літератури до бібліотеки, особливо історичної тематики, а основне українською мовою.

В бібліотеці оформлено альбом: «Моє село - історія моя», «Календар: народний, історичний».

Бібліотека тісно співпрацює із школою, клубом, церквою, сільською радою. Люблять синів чани свою бібліотеку, часто відвідують її як за цікавою книгою, так і для спілкування та відпочинку.

Велика ж бо користь людям
буває від учення книжного.
Книги, це ріки, що напоюють світ,
це джерела мудрості.
У книгах невимірна глибина...
Якщо пошукаєш в книгах старанно
мудрість, то знайдеш велику
користь для душі своєї.
Нестор Літописець.

Отже, якщо у Вас тяжкий душевний стан, якщо Ви втомилися, то знайте, що для кожного з Вас є книги, які обов'язково допоможуть.

Ласкаво запрошує у храм мудрості
Синявська бібліотека-філія.

Синягівка

Пошуково-дослідницька робота:

Немої Надії Степанівни, бібліотекаря
I-ої категорії бібліотеки-філії
села Синягівка.

Село Синягівка було крайнім селом Галичини, тому що недалеко проходив російсько-австрійський кордон і починалася Волинь.

Синягівка розташована на північному сході від Збаража, недалеко від сіл Красносільці і Розношинці. Територія, де розміщена Синягівка, заселялася з давніх часів.

Наприкінці XIX ст. в селі Синягівка жило 473 осіб. Австрійський перепис (1910) виявив в Синягівці 587 осіб. Це вказує на поважний приріст населення, спричинений сільськогосподарським розвитком цієї частини Збаражчини. За часів Польщі населення зменшилося в Синягівці до 505 осіб (1921) і 557 (1931).

В 1939 році в Синягівці жило 580 осіб (у цьому числі 420 українців, 160 латинців). У Синягівці було близько 150 мешкальних хат. В селі переважала українська мова.

Читальня „Просвіти” заснована ще перед першою світовою війною, але окупація Галичини угорськими військами в 1917 році перервала роботу „Просвіти”. В селі не було власного будинку для роботи осередку. В Синягівці почато будову читальні тільки в 1928 році. У 1907 році у Синягівці „Просвіта” мала 28 членів. Головою її був Степан Драган. Велику просвітницьку роботу проводив священник отець Михайло Струмінський, полум’яний патріот української незалежності та добрий проповідник. Усі його проповіді перепліталися фактами з історії України. Він був постійним учасником усіх заходів при товаристві „Просвіта” і бажаним гостем. В читальні не раз він виступав з доповідями на історичні теми.

Визначними діячами „Просвіти” в селі були – Йосип Драган, Ткач, Триюда, Лисогір. Вони займались постановкою сільських вечорів, вистав, вечорниць. Читальня слугувала одночасно і клубом. Однак, щоб щось провести потрібно було іти в сусіднє село Капустинці до жандармерії за дозволом.

Поляки мали свій людів (народний) дім, до якого ходили вечорами.

В 50-60-ті роки було відкрито клуб в селі. Він знаходився в хаті Залузького. Багато допомагали: Ткач І., Лисогір Г. Сільським хором тоді керував Дзіковський (дяк). Діяв аматорський гурток, ставили виставу „Безталанна” І. Карпенка-Карого (завідував клубом Граборняк І.). Велику допомогу в організації шкільних концертів надавала вчителька Малишко (Крук) С. Г.

Бібліотеку в селі Синягівка було відкрито в 1972 році в приміщенні старого клубу (хаті Залузького). З 1972 року по 1974 р. завідувачкою бібліотеки працювала Гойда Л. Д. (Цвях). З 1974 р. по 1987 р. працювала Яценко Н. С., яка багато зробила для розвитку бібліотеки в селі Синягівка, з 1987 року по даний час бібліотекарем працює Нема (Малишко) Н. С.

В 1974 р. бібліотеку було перенесено в приміщення школи (так як школу закрили і перенесли в Синяву).

В 1976-1977 рр. було побудовано нове приміщення клубу і бібліотеку було перенесено в нове приміщення, де і вона знаходиться до сьогодні. Загальна площа приміщення бібліотеки 18 кв. м. Саме приміщення гарне, світле, просторе. Фонд бібліотеки нараховує 4902 примірники книг, з них дитячої – 1980 примірників книг. Є й періодичні видання. Обслуговує бібліотека 300 читачів, з них – 45 учнів.

1970 – 1980 - ті роки бібліотекарі в селі:

- оформляли агітпункти на час весняно-польових компаній, на току , в полі оформляли вагончики, де і чергували згідно графіку;
- були організаторами по здачі картоплі, молока перепису худоби;
- оформляли альбоми по передачі естафети до 30-річчя Перемоги (оформлення, опис проведеного масового заходу, ілюстрованого фотографіями) в інші заклади культури;
- участь у виступах агітбригади;
- проводились творчі звіти художнього колективу (концерти);
- проводились обмінні концерти, вистави;
- допомога колгоспу на переборщі картоплі, сушення сіна, на жнивах – сушінню зерна на току, на городині – сапання городини, садінні капусти, перцю, тютюну, а також на збиранні городини – моркви, столового буряка, кабачків, цукрового буряка, кормового буряка, збиранні картоплі тощо.

Раніше приміщення бібліотеки і клубу опалювалось, а в даний час село газифіковано, але до клубу і бібліотеки газ не підведено і приміщення не опалюється. А також до бібліотеки надходить мала кількість літератури, газет і журналів, немає в бібліотеці телевізора, а користувачі, особливо діти мріють про комп'ютер.

Старий Вишнівець

Пошуково-дослідницька робота:

Заблоцької Надії Гнатівни, завідувачки
бібліотеки-філії села Старий Вишнівець

Вишнівце древній,
Ти вільний і певний
Глибококриниць
І сонячнолиций

І. Міхевич.

На правому березі річки Горинь, в мальовничій місцевості розташоване село Старий Вишнівець. Вишнівецький край славиться своїм історичним минулим. На цьому історичному фоні виникнення бібліотеки також має своє глибоке коріння.

Розвиток бібліотечної справи у нашому краї переплітається із розвитком „Просвіти”, як центру національного відродження народу. Найбільш активна її діяльність припадає на 1926-30 рр. В цей період у нашому селі була створена читальня „Просвіта”. Вона діяла під утисками польського староства. Розташована була у сільській хатині біля церкви. Тут було зібрано невелику кількість книг українською мовою. При читальні працювали курси вивчення рідної мови, де з батьками проводилась активна робота по вивченні української мови з дітьми, а батьки вже вели заняття в дома. Часом члени товариства збирали дітей по домівках на заняття з рідної мови, хоч це і каралося польською владою. І, все-таки, дуже рідко зустрічалися українські сім’ї, де б діти не знали рідної мови.

Українських газет на Волині не було, тому, такі газети, як „Народна справа”, „Громадський голос”, які друкувалися у Львові, були дуже популярними. Дітям до 16 років відвідувати читальню „Просвіта” було заборонено. Роботу філії читальні „Просвіта” у Старому Вишнівці на цьому періоді називали „плідною”. Тут діяла жіноча рада, яка організовувала курси крою, шиття та вишивання. Активними представниками просвітницького руху у селі були: Олійник Дмитро, Головатюк Василь, Буковський Микита, які пізніше були репресовані. Тим часом посилювався терор і тиск на українське національне життя. У 1932 р. польський усі читальні „Просвіта” закрив, заборонив передплачувати українські галицькі

часописи. На деякий час припиняється донесення української книги до читача.

Але, згодом, після визволення Вишнівця у 1944 році від фашистських загарбників, у сільській єврейській хатині розмістили клуб і бібліотеку. Фонд бібліотеки становив біля трьох тисяч творів друку, універсального змісту. Дуже багато було літератури суспільно - політичної тематики. До сьогодні пам'ятають жителі села бібліотекарів, які тут працювали. Це Бобер Олександра, Миронюк Люда, Процюк Світлана, Киян Світлана, Алексеева Люда, Головатюк Марія. Найбільше своїх сил, вміння і доброти душі до праці з книгою приложила О. Бобер. Ця людина вміла працювати з книгою і читачем,

З часом бібліотеку перенесли у хату священника, а тепер біля 15-ти років бібліотека знаходиться у пристосованому приміщенні, яке будувалося колгоспом, як будинок для пристарілих. Бібліотека зараз обслуговує 500 користувачів. Фонд літератури на сьогодні становить 6460 примірників. Ядром фонду є довідкові видання: ДЕ, УРЕ, енциклопедичні словники, науково-популярна література з питань історії, культури, народознавства.

Бібліотека активно здійснює культурно-просвітницьку діяльність по відзначенню історичних та пам'ятних дат, ювілеїв письменників, використовуючи різні форми та методи роботи. На належному рівні бібліографічна та інформаційна робота, яка направлена на допомогу користувачеві у кращому орієнтуванні у фонді.

Бібліотека співпрацює з церквою, школою, клубом, намагаючись бути бібліотечно-бібліографічним, культурно-просвітницьким та науково-допоміжним центром.

*Інформацію зібрано на основі переказів
старожилів.*

Старий Збараж.

Пошуково-дослідницька робота:
Ратушної Марії Степанівни,
завідувачки бібліотеки-філії
с. Старий Збараж.

У книгах невимірна
глибина... Якщо
пошукаєш у книгах
старанно мудрості,
то знайдеш велику
користь для душі своєї.
Нестор - літописець.

Багато наших історичних пам'яток із сивої давнини, а навіть з недавніх часів пропадає безслідно. Коротко про минуле Старого Збаража. Сама назва Старий Збараж свідчить, що село є старшим від міста Збараж, бо інакше б не називали Старий Збараж. Колись в минулому жили у Старому Збаражі переважно русини-українці і священники старались перетягнути людей на латинський обряд.

Коли парохом став о. Наконечний, справи зовсім змінилися, він не тільки скріпив українців релігійно, але й прищепив їм національно-патріотичний дух, організував в селі читальню „Просвіти”. Він став її першим головою. Просвіта швидко розвивалася, зростала бібліотека, читальні, які постійно поповнювали новими книжками. Сам о. Наконечний давав у читальні цікаві доповіді, заохочував присутніх до дискусії і до читання книжок. При виїзді з села отця Наконечного головування в читальні перебрав Тит Редчук. Це був 1885 рік. З цього часу він був незмінним працівником і пропагандистом просвітнього руху. Він був начитаний і своїми знаннями щедро ділився з іншими. У 1916 році москалі заарештували Редчука. З цього часу до 1947 р. хто завідував читальнею невідомо. У 1947 році пішла працювати завідувачкою

читальні Куцюруба Стефанія Томківна. У 1950 році її змінив Максимець Василь. У 1953 р. завідувачкою бібліотекою прийшла працювати Цісецька Марія. Фонд бібліотеки поповнювався новими книгами. В 1957 році перебрала бібліотеку Процик Катерина Семенівна, вона пропрацювала 23 роки. Катерина Семенівна прикладала багато старань і вміння для розвитку бібліотечної справи. У 1980 році Катерина Семенівна пішла працювати в районну бібліотеку в відділ обробки літератури, а завідувачкою бібліотекою в Старому Збаражі було призначено Ратушну Марію Степанівну. Бібліотека тоді ще знаходилася в старому приміщенні. У 1989 році бібліотеку було перенесено в приміщення школи в центрі села. Приміщення в якому перебуває бібліотека просторе, світле, має дві кімнати. Основний діючий фонд бібліотеки нараховує 5361 примірників книг. В даний час є книги історії України та її народу, духовна література, книги з питань народознавства, краєзнавства. Тут ти дізнаєшся про історію рідного краю.

Залучено до бібліотеки багато людей, які люблять читати книги і цікаво проводити свою дозвілля.

Бібліотека тісно співпрацює зі школою, клубом, церквою. До послуг читачів в бібліотеці є каталоги: алфавітний, систематичний, краєзнавча картотека. Книжковий фонд бібліотеки з кожним роком збільшувався, було багато журналів, газет. Після 1998 року надходження зменшувалось.

В 2007-2008 рр. почалось покращення. Почали дарувати книги бібліотеці сільські жителі. П'ятдесят примірників книг подарував голова сільської Ради Мельничук Василь Гордійович. Біля сорока п'яти книг подарував підприємець із Тернополя (сам він родом із с. Ст. Збараж) Кінь Ярослав Васильович. Також дарують книги бібліотеці і діти. В бібліотеці відзначаються ювілейні і пам'ятні дати. Проводяться невеликі масові заходи. Приходять в бібліотеку на екскурсію діти-першокласники.

Приміщення бібліотеки не опалюється. Останнім часом велика увага приділяється на популяризацію літератури з питань краєзнавства і народознавства, духовної літератури, на

допомогу вивченню шкільних програм. Проводяться зустрічі з цікавими людьми. Частим гостем бібліотеки є сільський краєзнавець Походай Іван Теодорович.

Стриївка

Пошуково-дослідницька робота:
Горбач Зіни Володимирівни,
завідувачки бібліотеки-філії с. Стриївка.

Хто в Стриївці не був, хай побуде
І полюбить казкові місця,
Де для гостя відкриті повсюди
Повні дружною щедрі серця.

Рідне село. Починається воно від батьківського порогу, стежини, тополі стрімкої біля воріт, з барвінку хрещатого, який ніжно стелиться в садку. А ще починається воно з прадавніх коренів нашого роду, який бере початок від матері.

Моє рідне село – наче сонячний коровай на рушнику, розташоване за 7 км. на південь від Збаража, на сході межує з Максимівкою, на заході з Чернихівцями, на півночі з Кретівцями, а на півдні з Заруддям (нині Травневе). З 1463 р. зустрічається перша згадка про село – то своя краса, своя історія, чудові традиції, особливі люди.

І зимової пори воно прекрасне, білі обруси вкривають все довкола, лише темно-зелені смереки виспівують на вітрах. Усі, кого оточує та краса, приречені любити і шанувати її.

Село Стриївка – одно з найстаріших сіл на Збаражчині. Коли слухаєш ті перекази кілька вікової давності, відчуваєш подих минулого, його приваблюючу силу, навіть якийсь магічний вплив. Бо кожна легенда має свою реальну першоос-

нову і в них закладені наші витoki, наша минувшина, і наша історія. Житимуть ці легенди, доки житиме сама земля, що народила їх... Легенди переплітаються з дійсністю, але й сама дійсність легендарна... Де кінець легенди? Уява владно сплітає їх воєдино. Але спробуймо прочитати істину з вічної книги землі. І тоді мовчазна земля розплющить віковічні очі і заговорить, і вкаже оту стежку, яка вела колись до першої хатини, до першого двору.

Жили селяни в зведених з необробленого дерева, обмазаних глиною, накритих соломною хатинах. Часто в зимовий час разом з людьми в хаті утримувалася худоба та домашня птиця. М'ясні страви були надзвичайною подією і траплялися 1 – 2 рази на рік на найбільші релігійні свята. Селяни мали хліб лише 3 - 4 місяці в році, 5 -6 місяців вони харчувалися однією картоплею, а з весни 3 -4 місяців змушені були їсти траву. 16 квітня 1848 р. панщину було скасовано.

В 1887 р. в Стриївці була відкрита двокласова школа, одна із п'яти в Збаразькому повіті. Учителями були поляки, а згодом українці - Антін та Євгенія Сави.

В 1888 році в Стриївці було засновано товариство „Просвіта”, яке містилося, як і скрізь по селах, в селянській хаті.

Особливо пожвавила свою роботу „Просвіта” після прибуття в с.Стриївку отця Заячківського. Панотець навчав людей української мови, читав книжки, розповідав про окремі події з історії України, заохочував людей до читання книг. Згодом члени „Просвіти” побудували біля церкви гарний дім. Перед будинком стояв великий пам'ятник на знак знесення панщини. У домі читальні працювали тов. „Січ”, „Сільський господар”, „Рідна школа”, „Союз Українок”, а також спортивне товариство „Каменяр”.

Організаторами „Січі” були Василь та Іван Бучаки, Данило Крук, Григорій Гладкий. Першим Кошовим був Захарій Гудима, а його заступниками Йосиф Нагай та Володимир Яремчук. Інструкторами працювали: Володимир Гладкий, Пилип Козловський, Онуфрій Гасай і Роман Ігумен.

При „Просвіті” добре працював аматорський гурток під керівництвом Дмитра Пилипчака, який давав 2-4 вистави в рік. Стрийвчани любили вистави історичного змісту.

В 1912 р. „Просвіта” придбала інструменти духового оркестру, який став популярним серед населення. Піднявся культурний рівень села, настало справжнє національне відродження, хоч українське населення Стрийвки було меншим у порівнянні з поляками, та все ж таки українське культурно-освітнє життя розвивалося і постійно міцніло.

Стрийвка видала кількох інтелігентів: Михайло Крук (1913 р. виїхав до Америки), Мирослав Лисобей (інженер по професії також виїхав до США), Андрій Бучак (студент університету, військовий старшина під час війни 1914 р.), Григорій Гладкий (малював церкви, а потім виїхав до США).

Війна перервала роботу „Просвіти”. Багато молодих людей під час визвольних змагань пішли добровольцями у січові стрільці, а потім в УГА. Андрій Бучак зі своєю артилерією зголосився до війська, що брала участь у бою за звільнення Києва.

Багато стрийвчан загинуло в УПА, та в Сибіру. Друга світова війна стала для жителів села важким випробовуванням. Вогняний смерч обпалив майже кожну хату, сім'ю, родину, залишилося багато вдів, сиріт. Із Стрийвки 327 чоловік брали участь у Великій Вітчизняній війні, 231 одержали нагороди. 96 - пішли у вічність, яким встановлено пам'ятник у центрі села.

В 1944-45 р. була відкрита початкова школа, яка в 1946 р. реорганізована в семирічну, а в 1947 р. – бібліотека, яка працювала на сільській хаті. В перші повоєнні роки в Західній Україні не вистачало вчителів, а також бібліотекарів, то їх прислали з східних областей, а головою сільської Ради тоді був Горбач Володимир Романович, який зі Збаража привіз на фірі молоду, вродливу дівчину в село на посаду бібліотекаря, Давискиба Лідія Андріївна. Вийшла заміж у Стрийвці і стала Дузяк Л. А. Працювала з 1947 р. по 1950 р. в бібліотеці і клубі, була дуже активна, весела, її обличчя на людях не виказувало

ніколи душевних переживань. І з 1955 р. почала працювати завідувачкою клубом, тому що у вересні 1955 р. на посаду бібліотекаря прийшла молодий спеціаліст Гойсак Юлія Василівна. Після закінчення середньої школи Юлія Василівна була направлена в Нижчі Луб'янки на роботу. Працюючи там, заочно закінчила Терехівлянське культурно-освітнє училище. Працювала Юлія Василівна з 1955 - 1969 рік. Бібліотека знаходилась в центрі села. В одному приміщенні були пошта і магазин. Згодом перенесли бібліотеку в приміщення клубу, де виділялася одна кімната для бібліотеки. В 1969 р. Юлія Василівна переїжджає на роботу в Великий Раковець в зв'язку з переводом її чоловіка на посаду голови колгоспу.

На своє місце вона поставила свою братову Ольгу Степанівну Гойсак, яка заочно закінчила училище і працювала з 1969-1972 рр. Згодом і вона переїхала в селі Великий Раковець вийшла там заміж і працювала в бібліотеці аж до виходу на пенсію.

В 1972 р. в наше село приїхала Марія Святківська – невістка з Львівщини. Після закінчення школи, не маючи досвіду, прийняла бібліотеку. Молодим і карти в руки, приблизно такою була думки тодішньої голови сільської Ради Качанівської Н. М.

З приємністю можна говорити про її риси характеру, молода, енергійна, красива, співуча, розумна. Скоро ввійшла в курс роботи бібліотеки. Але довго не працювала, всього три роки і переїхала до себе на Львівщину.

В грудні 1975 року на посаду завідувачки бібліотеки була призначена Горбач Зінаїда Володимирівна, яка до цього працювала завідувачкою клубом і вчилася в Терехівлянському училищі на бібліотечному відділі.

Фонд бібліотеки в той час був дуже бідний і становив 4 тисячі примірників. От і почала вона свою роботу з комплексування фонду і оформлення бібліотеки. Людина завжди повинна мати перед собою мету і знати чого хоче. Щоб досягнути певної мети, треба потратити на це немало зусиль, енергії, бути наполегливою і послідовною.

Бібліотека для Зіни Володимирівни була всім – захопленням, роботою, сім'єю. Тому що праця бібліотекаря дуже відповідальна, значима, благородна, яка потребує не тільки знання, але й серця.

Вона привернула увагу громадськості села до бібліотеки. Приклубна маленька бібліотека завжди була переповнена читачами. І дорослі, і діти, і молодь всі тягнулися до того вогнища, де завжди було тепло, бо палилося вугіллям в грубці кожного дня. В той час бібліотека обслуговувала 1050 читачів.

В 1982 році бібліотека була перенесена до Будинку культури, де відведено було певне місце з великими, просторими кімнатами і опалювалося від котельні, яка гріла школу. Великий просторий читальний зал, абонемент, книгосховище, дитяча кімната. Красота, чистота, теплота, квітів різних, вазонів на всіх вікнах, стелажах – які були справжньою окрасою бібліотеки.

В 1985 р. за першість серед бібліотечних установ району було вручено свідоцтво про занесення на районну Дошку Пошани Зіні Володимирівні, а бібліотеці телевізор і програвач. З першого року роботи і по сьогодні бібліотека займала почесні місця і нагороди: грамоти, дипломи відділу культури, райдержадміністрації, та управління культури облдержадміністрації. В бібліотеці працювали клуби за інтересами: „Подорож у професію”, „Віра, Надія, Любов”. В даний час бібліотека є - центр естетичного виховання. Працює бібліотека спільно з школою, СБК, муз. школою, з церквою. На протязі всіх років зав. бібліотекою брала активну участь в худ. самодіяльності, співала в церковному хорі, проводила багато масових заходів зокрема: свято села 540 р. – Стрийвці, 3- років школі, зустрічі випускників і т. ін. Завідувачка бібліотекою неодноразово обиралася депутатом сільської Ради і давала шлюби по нових обрядах в Будинку культури, виступала на мітингах, похоронах, багато виступала на фермі, тракторній бригаді, на полях, на току. В бібліотеці також проходили семінари бібліотечних працівників району, школа передового досвіду молодих спеціалістів. Кожного року на кінець навчання в травні

місяці приходять екскурсії до бібліотеками цілими класами, під час яких діти отримують консультації як користуватися бібліотекою, виставками нових надходжень, зустріч з цікавими людьми. Зав. бібліотекою повністю посвятила себе прекрасній справі служіння книгою людині. Книжковий фонд зріс до 10000 примірників книг.

Безсумнівно, що цей творчий ужинок належить також наставникам. Це люди з великої літери, справжні патріоти своєї справи. Директори ЦБС Журавська О. І., Муяссарова Н. В., Бондар О. В., Бондар М. С. і методисти: Будзан Г. М., Кульпа Т. А., яким Зіна Володимирівна безмежно вдячна.

На життєвому шляху кожної людини завжди зустрічаються наставники, які повчають, радять, або ж просто стають хорошими друзями.

Навіть не віриться, що вже минуло стільки літ як переступила перший раз поріг бібліотеки. Час змінив нас, посріблів скроні, зробив бабусями, але в душі кожен з нас залишився молодим.

Ми мусимо просуватися вперед, відроджувати духовність, історію, культуру, мистецтво, краєзнавчі надбання, що нам залишили предки. Бо все це для народу – це мовби пам'ять людини.

З давнини століть стоїть наше рідне галицьке село Стриївка, а в ньому прекрасна бібліотека. Щасливого йому плавання в океані часу і майбутнім бібліотекарям.

Тарасівка

Пошуково-дослідницька робота:

Папури Галини Ярославівни

бібліотекаря І категорії

бібліотеки-філії села Тарасівка.

У Львівському історичному архіві зберігаються оригінали майже всіх протоколів товариства „Просвіта”, що діяли в селах ашого району. Є тут і списки перших засновників цього товариства і читальні у селі Тарасівка. Ось їх імена: Яцько Остапчук, Сава Гаврилко, Михайло Довгань, Гриць Ничка, Микола Дмитрук, , Павло Корчинський, Ігнатій Добровольський, Вілентій Добровольський, Теодор Атаманис, Бертко Дембок.

Певний інтерес викликає і протокол від 02. 04. 1899 року такого змісту: „До високого ЦК намісництва у Львові. Яцько Остап та інші основателі читальні „Просвіта” офіційно планують відкрити її 21. 05. 1892 року”.

Таку заяву було подано і до Тернопільського воєводства. Цікаво читати повідомлення читальні „Просвіта” за 10. 09. 1927 року. Головою „Просвіти”, на той час, був Антін Іванчук. Членів налічувалося 35, із них 31 мужчина і чотири жінки. У читальні знаходилося 30 книжок, часописи „Свобода”, „Зоря”, і „Новий час”. За читальню слугував дім Дмитра Коменданта. Діяла тут і дитяча бібліотека, в якій налічувалось 25 книжок. У 1931 році у бібліотеці вже було 186 книг.

Під час війни 1941 – 1945 років книги були заховані на горищі Гриця Нички.

В квітні 1949 року в житті тарасівчан сталася визначна подія: було засновано хату-читальню. Вона розміщувалась у приміщенні і Народного Дому, або як ще казали в народі „Фільварок”, який раніше належав єврею Брішману. Хата-читальня займала одну кімнату з дерев’яною підлогою, кахельною грубкою та одним вікном. В цьому ж приміщенні знаходилась сільська рада, яка займала дві кімнати, а також і клуб.

З інвентаря, на цей були, лише старенький стіл, кілька стареньких крісел та дерев’яні стелажі. В перші дні заснування хати-читальні нараховувалась невідома кількість книг. Ці книги, що були у

хаті-читальні, були дарунком від тарасівчан. Багато книг подарували Гриць Ничка та Федір Папура.

Хатою-читальнею завідувала на той час Гордієнко Зінаїда Семенівна. У складних умовах післявоєнного часу працювала Зінаїда Семенівна. Але вона вміла згуртувати людей. Багато людей відвідували Народний Дім, організовувались драматичні гуртки, а також велась робота з книгами. Книги переважно були російською мовою, а це створювало незручність для дітей та людей похилого віку. Але Зінаїда Семенівна за фахом була вчитель, людина освічена, вона старалась для людей, допомагала їм у виборі книг. Проводила розмови за книгами шляхом бесід, голосних читань.

У 1951 році хату-читальню перейменували на бібліотеку (приклубна бібліотека) з цього часу Зінаїда Семенівна займала дві посади - завідувачка клубу і завідувачка бібліотеки. Вона працювала на цих посадах до 1955 року. А вже в січні 1955 року на цю посаду було призначено жительку села Тарасівка Совик Ольгу Миколаївну, яка працювала на займаній посаді до січня 1957 року. Період з липня 1956 року по вересень 1956 року заміняв Ольгу Миколаївну Воркун Володимир Васильович. У лютому 1957 року призначено на посаду завідувачем Бібліотеки жителя села Тарасівка Павленчака Дмитра Михайловича. На цій посаді він працює до червня 1958 року. З липня 1958 року знову призначається нова людина на посаду завідувачки бібліотеки, це жителька міста Збаража, яка мала спеціальну освіту - Рева Галина Єгорівна. Вона приклала багато старань і зміння для розвитку бібліотечної справи в селі.

На той час освітлення в бібліотеці було гасове, однак діти і дорослі любили бібліотеку і бібліотекарю було легко спілкуватися з читачами, адже на той час не було ні кіно, ні телебачення, головним центром інформації і пізнання для читачів була книга і бібліотека. Галина Єгорівна працювала в бібліотеці з липня 1958 року по квітень 1960 року (але з невеличкою перервою з квітня 1959 року по вересень 1959 року) на цей період замінив Галину Єгорівну житель села Тарасівка Гудименко Іван Йосипович. Він працює завідувачем бібліотеки не довго, але він на довгий час залишається працювати у цьому культурному осередку. В подальшому, він декілька років виконує обов'язки завідувача клубу, а після 1965 року займає посаду кіномеханіка і працює до 1994 року. З квітня 1960 року на посаду завідувача бібліотеки та клубу призначається Комендат О. В., на цих посадах він працює до грудня 1964 року.

Період з січня 1965 року по квітень 1970 року часто мінялись працівники. Можна сказати що цей відрізок часу був нестабільним. І для бібліотеки це була велика втрата книг:

- січень 1965 р. по липень 1965 р. – Совик Тарас Миколайович
- серпень 1965 р. по березень 1966 р. – Милян Ярослав Іванович
- березень 1966 р. по серпень 1966 р. – Гуральчук С. С.
- серпень 1966 р. по квітень 1967 р. – Ходань Ольга Михайлівна
- квітень 1967 р. по вересень 1968 р. – Комендат Орест .
- вересень 1968 р. по лютий 1969 р. – Рибко Оксана Федорівна.

3 квітня 1971 року Оксана Федорівна Кудринська продовжує працювати, але вже завідувачкою клубу. А з квітня 1970 року на посаду завідувачки бібліотеки призначається Милян (Кульпа) Тамара Андріївна, жителька міста Збаража, яка мала спеціальну освіту.

Тамара Андріївна бібліотеку прийняла не в найкращому стані. Це було сире приміщення де кинувся грибок. Книжковий фонд на той час нараховував чотири з половиною тисячі книг, які треба було рятувати. Необхідно було працювати з кожною книгою. Але молода, енергійна Тамара Андріївна не побоялась труднощів, вона старалась відновити все те, що було майже втрачено. Вона приложила чимало зусиль і завдяки її старанням бібліотека ожила. Тамара Андріївна старалась обслуговувати читачів різними формами і методами роботи, це були і читачькі конференції, огляди літератури, книжкові виставки, подвірні обходи, відвідування інвалідів війни і праці та інші форми роботи. Бібліотеку на той час відвідували дорослі і діти, читачі любили спілкуватися з Тамарою Андріївною, особливо діти, вона була для них як вогник, який передає своє тепло, так і Тамара Андріївна передавала любов до книги і бібліотеки. Період з квітня 1973 по липень 1973 в бібліотеці працювала Репко Євгенія Михайлівна, а вже у серпні 1973 року Тамара Андріївна Кульпа повернувшись із декретної відпустки продовжує працювати до грудня 1980 року. В цей час проходить централізація бібліотек, в районі створено централізовану бібліотечну систему і Тамара Андріївна переходить на посаду методиста Збараської ЦБС. З того часу пройшло понад двадцять п'ять років, а Тамару Андріївну і по сьогодні згадують тарасівчани як хорошого фахівця бібліотечної справи, а також як чуйну і добру людину. Вона і до сьогодні продовжує працювати на бібліотечній ниві вже завідувачкою методично-бібліографічного відділу ЦБС.

У січні 1981 року завідувачкою бібліотеки призначено жительку села Тарасівка Скакун Ганну Аксентівну, яка до цього часу працювала завідувачкою клубу села Тарасівка. Вона в бібліотеці пропрацювала з січня 1981 по січень 1985 року.

В кінці 1984 року в грудні на сесії Базаринської сільської ради приймається рішення „Про переселення бібліотеки в інше приміщення”, так як на той час грибок нищив фонд і багато літератури псувалося. З січня 1985 року працювала жителька села Базаринці Гакало Наталя Іванівна і на її долю випало чимало труднощів Молода, не маючи ніякого багажу знань у бібліотечній справі, але вже стикнулася з такою проблемою. Але вона, не падаючи духом, із допомогою працівників сільської ради, переносить фонд бібліотеки та інвентар в інше приміщення. Це клопітка і разом з тим важка робота перенесення фонду, але це приміщення цього варте. Це одна кімната 40 кв. м. з трьома великими вікнами, опалюється, світле, прекрасне приміщення, про таку бібліотеку можна тільки мріяти. Але Наталя Іванівна з вагомих причин не мала змоги працювати і передає бібліотеку.

З лютого 1986 року на посаду бібліотекаря призначено Папуру Галину Ярославівну. Вона, на той час, не мала спеціальної освіти, а на роботу була направлена по рекомендації Базаринської сільської ради та секретаря партійної організації Хвеськовича Олексія Кузьмича. І вже у 1988 році вона вступає в Теребовлянське культурно-освітнє училище на заочний відділ по спеціальності „Бібліотечна справа”, де у 1990 році закінчує навчання і одержує диплом про середню спеціальну освіту. На цій посаді продовжує працювати, а з 1991 року вона працює на посаді старшого бібліотекаря.

У 1994 році відділ освіти вирішує розширити школу, так як бібліотека знаходилась у шкільному приміщенні, тому бібліотеку необхідно було переселити терміново і переносити її треба було в попереднє, старе приміщення. Але так, як за період з 1986 по 1994 рік до бібліотеки було придбано багато нового інвентаря, металеві стелажі 6 штук, столи, крісла, 2 стелажі односторонні, і по цій причині бібліотека не вміщається в старе приміщення. Але, завдяки голові колгоспу Хвеськовичу Олексію Кузьмичу і агроному Базнику Ярославу Степановичу, зроблено капітальний ремонт клубу і бібліотеки, і старе приміщення бібліотеки передається на гримувальну кімнату клубу, а дві кімнати (які по сьогоднішній день

знаходяться в клубі) для бібліотеки виділяється. І знову фонд бібліотеки та інвентар переноситься у приміщення клубу. В одній кімнаті розміщується книгосховище і куток дитячої кімнати, а в другій кімнаті читальний зал. Кімнати невеликі, але затишні.

В 1996 році клуб і бібліотека газифіковані, опалюються, але це триває недовго, так як за браком коштів сільська рада не дає дозволу на опалення. І декілька років тому приміщення знову не опалювалось. Знову грибок робить свою справу і фонд починає псуватися.

У 2002 році завдяки приходу нового голови сільської ради Ігоря Володимировича Воркуна, який дбає про установи, які знаходяться на території сільської ради, він дає дозвіл на підключення газу до приміщення клубу і бібліотеки і в даний час приміщення бібліотеки опалюється.

З року в рік бібліотека запроваджує в практику роботи нові форми роботи з користувачами-дітьми, велика увага звертається на довідково-бібліографічну та інформаційну роботу. Велика увага приділяється популяризації літератури з питань краєзнавства, народознавства, духовної літератури, на допомогу вивченню шкільних програм, з питань вивчення історії свого села, в практику роботи впроваджуються інноваційні форми роботи.

Бібліотека співпрацює з клубом, школою, сільською радою, Церковною громадою..

На даний час бібліотека в своїх фондах нараховує три тисячі сімсот сорок вісім примірників книг. П'ятсот читачів, з них сімдесят дітей та тридцять юнацтва.

Люблять тарасівчани свою бібліотеку, особливо юнацтво та діти.

Федьківці

Пошуково-дослідницька робота:
Баран Валентини Сергіївни
завідувачки бібліотеки-філії с. Федьківці.

У квітні 1949 року в житті жителів села Федьківці сталася визначна подія: було засновано хату-читальню. Це була маленька кімната з дерев'яною підлогою, кахельною грубкою, та одним вікном. В цьому ж приміщенні знаходилася і сільська рада, яка займала дві кімнати і також там знаходився клуб. З інвентаря на цей час в хаті-читальні був лише старенький стіл, кілька стареньких крісел та дерев'яні стелажі.

В перші дні заснування хати-читальні кількість книг невідома. Хатою - читальнею завідувала на той час Дячук Мотря. У складних умовах післявоєнного часу приходилось працювати цій жінці, але вона вміла згуртувати людей. Організовувались драматичні гуртки, а також велась робота з книгами.. Книги, на той час, переважно були російською мовою, а це створювало незручність для дітей та людей похилого віку. Але вона старалась для людей, знаходила з ними спільну мову, допомагала їм у виборі книг. Проводила розмови за книгами шляхом бесід, голосних читань.

У 1952 році хату – читальню перейменували на бібліотеку. І на цю посаду було призначено жительку села Федьківці Пачковську Людмилу, яка працювала на займаній посаді до 1956 року.

З 1956 року працювала Ольга Шушкевич – яка займала дві посади – завідувачка клубу і бібліотеки. Освітлення в бібліотеці, на той час, було гасове, однак діти і дорослі любили бібліотеку і часто відвідували її – адже головним центром інформації і пізнання для читачів була книга і бібліотека.

Пізніше в бібліотеці працювали:

- 1974 – Ганна Антонівна Лотоцька, за час її роботи в даній бібліотеці було бібліотеку переселено в нове приміщення, проведено капітальний ремонт приміщення, впорядковано книжковий фонд, проводилась змістовна робота бібліотеки. Коли Ганну Антонівну було переведено завідувачкою бібліотеки-філії для дорослих смт. Вишнівесьь бібліотеку села Федьківці очолила (1995) Цимбровська Світлана Володимирівна, бібліотекар з вищою освітою, яка теж багато сил і енергії приклала до роботи в бібліотеці, однак за

станом здоров'я не змогла довго працювати. Пізніше в бібліотеку було призначено бібліотекарем Шушкевич Наталію Анатоліївну, яка працювала досить малий період і уже в з серпня 2004 року на посаду бібліотекаря призначено мене, Баран Валентину Сергіївну.

Бібліотека не опалюється, внаслідок чого в даний час починає псуватись фонд.

З року в рік бібліотека в практику роботи запроваджує в практику роботи нові форми роботи з користувачами - дітьми, велика увага приділяється довідково-бібліографічній роботі з користувачами. Велику увагу приділяємо книгоношенню, особливо для користувачів старшого віку.

Велика увага приділяється популяризації літератури з питань краєзнавства, народознавства, на допомогу вивченню шкільних програм, з питань вивчення історії свого села. Бібліотека співпрацює з клубом, школою, сільською радою.

На даний час бібліотека в своїх фондах нараховує 3740 примірників книг. П'ятсот читачів, з них сімдесят дітей та тридцять юнацтва.

Люблять федьківчани свою бібліотеку, особливо діти та люди похилого віку.

Чагарі-Збаразькі

Пошуково-дослідницька робота:

Сови Ганни Василівни, бібліотекаря
бібліотеки-філії села Чагарі-Збаразькі.

Історія для народу – це немов би
пам'ять людини
Народ, який не знає минулого,
не вартий майбутнього.

Село Чагарі-Збаразькі розташоване за 12 км. від Збаража.
На північ від них проходить злочасний татарський шлях.

На початку ХУІІІ ст. село Чагарі мали 10 км довжини й 10 км. ширини, зарослих чагарником і лісом. У Чагарах – Збараських була тоді одна хата. З часом люди стали поселятись і будувати житлові та господарські будівлі. Жилось їм тут набагато ліпше, ніж у інших селах, бо земля була краща й знаходилась недалеко від хати.

У 1897 році в Чагарах збудовано церкву (куплену й привезену з Охрімовець). Головним фундатором був Данило Ванькевич. Церква належала до парафії в Збаражі, якою управляв тоді отець Єрьомін Костецький. 1906 році зусиллями Д. Сивого, Івана Нечая, Д. Ванькевича засновано в селі читальню „Просвіта”. У Чагарах-Збараських жило тоді тільки 30% українців. Проте праця в читальні проходила успішно. Був створений аматорський гурток. 1908 році поставлено у stodолі Якова Ванькевича першу комедію „Знімчений Юрко”. У цьому ж році було засновано в селі товариство „Січ”. На цих зборах було обрано Олексія Нечая отаманом, М. Данилевича кошовим, Т. Бучака осавулом. Війна 1914 року припинила майже на три роки будь-яку культурно-освітню працю. І тільки у 1924 році було відновлено в селі читальню „Просвіта”. Вона тоді знаходилась у будинку Литвинчука. І тільки 1932 р., коли в селі було збудовано „Народний дім ” відкрили бібліотеку. Землю під будинок купив М. Данилевич. Дім було збудовано за два роки на кошти односельців.

1957 рік - в селі відкрилася школа, яка знаходилася в одному будинку з бібліотекою і сільською радою. Бібліотека займала невелику кімнату з невеликою кількістю книг. 1980 рік - бібліотеку і школу перенесли в нове приміщення, де вона є і до сьогодні. В бібліотеці тоді було багато книг, радіо, телевізор. Багато щирих і відданих своїй справі людей працювали в бібліотеці. Одними з перших були: Кіт Т., Вахно Л., Кураш Л., Галан Н., Худо Г., Данькевич Г., Прохар Л.

Уже 27 років бібліотека знаходиться в цьому приміщені. Площа бібліотеки 34 м², дві невеликі кімнати, що не опалюються, в кімнатах грибок, фонд знаходиться в критичному стані. Книжковий фонд нараховує 3200 книг, передплачено 2 газети. Бібліотеку відвідує 280 читачів, з них 30 дітей.

З 1990 року в бібліотеці працює Сова Ганна Василівна. Хоч які важкі умови, але прикладаю всіх зусиль для збереження книжкових фондів і роботи з читачами. В бібліотеці діють розгорнуті

книжкові виставки на актуальні теми, які постійно поповнюються новими надходженнями літератури до бібліотеки. Проводяться диспути, газетні калейдоскопи, години здоров'я, години скорботи, красназавчі уроки, виставки, відзначаються ювілейні дати письменників, видатних діячів, державні та релігійні свята.

Чернихівці

Пошуково-дослідницька робота:

Фірман Марії Євгенівни, завідувачки
бібліотеки-філії села Чернихівці.

При шосейному шляху Тернопіль-Збараж на кількох горбах хвилястої Подільської височини, біля берегів річки Гнізни, розкинулось завітчане садами село Чернихівці, перехрещене шосейним шляхом зі сходу на захід і річкою Гнізною з півночі на південь. Село Чернихівці славиться своїм історичним минулим. На цьому історичному фоні виникнення бібліотеки також має своє глибоке коріння.

Перша світова війна перервала культурно-освітнє життя села. Воно оновилося щойно після війни, коли старанням пароха отця Вінницького та студента В. Бойка з допомогою тодішнього вїйта Костя Борака, відновлено читальню „Просвіта”. Початковим приміщенням для читальні була хата Мариськи Остапчук. При читальні „Просвіта” існував самостїйний гурток. Одним з його засновників був Іван Мазуренко. Тут працював гурток жінок, що поставив собі завдання визначити роль жінки-громадянки в селі та піднести їй поліпшити стан загальної раціональної господарки.

В 1923 році члени читальні побудували просторий будинок. В цей час читальня розгорнула широку діяльність. Організовано театральний гурток, хор, самоосвітній гурток, спортивне й жіноче товариство. Головним організаційно-освітнім працівником був

учитель Олександр Гірка, якому допомагали студенти, яких тоді вже в Чернихівцях було поважне число.

Після Великої Вітчизняної війни в читальні почали існувати театральний гурток, хор. В цей час гуртки художньої самодіяльності розгорнули широку діяльність. На Різдво й Великдень відбувались концерти, восени свято товариства „Просвіта”, навесні Шевченківський концерт, а далі запусти Маланчин вечір, Храмовий празник та обжинки. Звичайно вистав було більше, бо Чернихівці обмінювалися мистецькими виступами з навколишніми селами.

У 1953 році призначається на посаду завідувачки бібліотеки села Чернихівці Музиль Стефанія Собківна, яка мала вищу спеціальну освіту. Вона приклала багато старань і вміння для розвитку бібліотечної справи в селі. На той час не було ні кіно, ні телебачення, а тому головним центром інформації і пізнання для селян була книга і бібліотека, Стефанія Собківна уміла зацікавити книгою, поспілкуватися, як з дорослим так із читачами шкільного віку, в бібліотеці було настільки людно, що бібліотекар не встигала викласти на стелажі книги повернуті за день.

Стефанія Собківна працює в бібліотеці з 1953 року по 1994 рік, а 1994 року і до сьогоднішнього дня на посаді завідувачки бібліотеки-філії працюю я, жителька села, Фірман Марія Євгенівна, яка має спеціальну освіту.

В цей час бібліотека і клуб потребували капітального ремонту. Необхідно було працювати з кожною книжкою. Було прикладено чимало зусиль до роботи з книгою і читачем. Завдяки нашим фермерам братам Древницьким Степану Йосиповичу і Ярославу Йосиповичу, фермеру Грегоращуку Богдану Любомировичу, народному депутату Верховної Ради України Михайлу Ярославовичу Ратушному, бібліотеку і клуб було відремонтовано. Внаслідок чого стала кращою бібліотека і набула сучасного вигляду.

Сільській бібліотеці-філії подаровано багато художніх книг. В 1996 році односельчани Іван Мазуренок, який в даний час в Канаді поповнив фонд бібліотеки на 152 примірники книг.

В 2007 році Михайло Ярославович Ратушний подарував в сільську бібліотеку 12 художніх книг.

На теперішній час бібліотека знаходиться у Будинку культури. Бібліотека обслуговує 500 читачів. Фонд літератури становить 9500 примірників книг

Ядром фонду є додаткові видання: Дитяча Енциклопедія, Українська Радянська Енциклопедія, Енциклопедія Історії України, енциклопедичні словники, науково-популярна література. З питань історії, культури, народознавства. Бібліотека активно здійснює культурно-просвітницьку діяльність по відзначенню історичних та пам'ятних дат, використовуючи різні форми та методи роботи. Звертається увага на висвітлення таких тем: захист прав дітей, розвиток українського села, розвиток української мови.

Бібліографічна та інформаційна робота направлена на допомогу користувачів бібліотеки у кращій орієнтації у фондї, та наданні інформації про нову літературу.

Бібліотека співпрацює з церковною громадою, школою, Клубом, намагаючись бути бібліотечно-бібліографічним, культурно – просвітницьким та науково-допоміжним центром серед жителів села.

Люблять чернихівчани книгу і свою бібліотеку як діти так і юнацтво та дорослі.

Чеснівський-Раковець

Пошуково-дослідницька робота:

Бойко Євгенії Сергіївни
завідувачки бібліотеки-філії
села Чеснівський Раковець.

Протокол 4.9 п. 3 від 16 вересня 1931 р. на підставі арт. 3-а статуту товариства «Просвіта» в селі Чеснівський-Раковець була відкрита хата-читальня. Знаходилася вона в помешканні Семена Якимця. Головою хати-читальні був призначений Федір Якимець, заступником Демчан Кость.

Завданням хати-читальні було збудити в українського народу громадянське почуття, дати своїм читачам добру науку, вивчення української мови та літератури.

Книговидавцем хати-читальні був Троянов Іван. В його обов'язки входило: вести книговодство, видавати і приймати від

читачів книги, слідкувати чи в належному стані читач повертає книгу.

Хата-читальня нараховувала 44 читачі видано 293 книги. Книговидача була платною. Членами «Просвіти» в 1931 р. було зібрано 107 злотих 15 грошей за видані книги.

В 1939 році хата-читальня була закрита.

Бібліотека в селі Чеснівський Раковець була відкрита в 1946 році. Знаходилася вона в хаті Яцкевича Михайла. В бібліотеці працював Нечипоренко Михайло до 1952 року. З 1952 р. до 1957 р. бібліотекарем був Дутка Яків. В 1957 році бібліотеку перенесли в хату Мізоцького Дмитра. В бібліотеці працював Галенда Петро до 1959 року. З 1959 по 1961 р. бібліотекою завідувала Вагін Ада Борисівна. З 1961 по 2002 р. в бібліотеці працювала Базюк Олександра Іванівна. Понад тридцять років відала вона роботи бібліотеки. За роки своєї праці вона заслужила багато теплих слів і поваги від вдячних їй читачів.

В 1968 р. правлінням колгоспу на придбання книг було виділено 70 крб., а 1974 р. виділено 100 крб.

З 2002 року в бібліотеці працює Бойко Євгенія Сергіївна. Фонд бібліотеки складає понад 3 тисячі примірників книг. Бібліотека є центром дозвілля для молоді. В бібліотеці діє клуб «Спадщина», відкриті постійно діючі виставки «Обереги нашого народу», «Це моя Україна день новий зустрічає», розкриті різноманітні тематичні полиці для дітей.

Бібліотека бере участь у обласних та республіканських конкурсах. В бібліотеці зібрано багато матеріалів краєзнавчого змісту, проводяться масові заходи різноманітної тематики присвяченої відзначенню ювілейних і пам'ятних дат.

Шили

Пошуково - дослідницька робота:
Хомик Оксани Дмитрівни
завідувачки бібліотеки-філії
села Шили.

Село Шили здавен славалося, як село високої культури. 30. 09. 1898 р. в Шилах було засновано товариство „Просвіта, яке займалося культурно-просвітницькою діяльністю. Тут готувало виступи до великих свят. Спочатку народ збирався по хатах, вечорами співали, читали „Кобзаря”. Пізніше, у 1907 році у частині села, що носить назву „Горб” селяни побудували читальню (пізніше це був кооператив), а в 1928 році читальню перенесли до Народного дому, який був збудований в центрі села за народні кошти, при допомозі односельців з Америки, Канади. На фасаді від дороги, зверху, було цеглою виложено „Читальня „Просвіта” в Шилах”, але за радянської влади напис було вирубано.

В читальні була велика бібліотека, в якій було багато історичних і патріотичних книжок. В 30-х роках селяни мали можливість читати в бібліотеці такі періодичні видання, як: „Українські вісті”, „Народна справа”, „Наш прапор”.

Передплачували газети додому 20-30 шилан. Щоб записатися в бібліотеку, потрібно було, щоб хтось поручився за тебе і ти повинен був знати правила, як поводитися з книгою.

Велику бібліотеку мав швець Остап Бліхар. Він був бідний, бо багато грошей витрачав на книжки. Його бібліотека також користувалася популярністю довгі роки. Він сам опрацьовував і підшивав книжки, та радив кожному, хто приходив до нього, що читати. В 1959 році один необережний учень, який навчався в школі у Новому Селі, читав таку книжку на уроці. Вчитель відібрав її, а так як книжка була із заборонених, і на ній була печатка, що вказувала на її власника, то через день співробітники НКВД були у Шилах і забрали дуже багато (2 вози) книжок і знищили. Печатка на цих книгах була дуже оригінальна: шило і молоток, так як власник бібліотеки був шевцем. Я бачила ці книги у одного шильського довгожителя. Правда всі вони були польською мовою.

Після війни, 1941-1945 роках по селах Збаражчини почали діяти вже не „читальні”, а бібліотеки і клуби. Бібліотека містилася спочатку там же, у „Народному домі”, де і була бібліотека «Просвіти». Це було малесеньке приміщення 25 кв. м. На посаді бібліотекарів працювали - Багрій Ганна, Мартинчук Неоніла Іванівна, яка пропрацювала в бібліотеці більш як 15 років, це була бібліотекар – знавець своєї справи, і очолювана нею бібліотека була однією із найкращих в районі, носила свого часу почесне звання «Бібліотека відмінної роботи», Мартинчук Галина. Потім у 1987 році на роботу в село Шили направили мене, Хомик Оксану Дмитрівну, де я і працюю зараз.

Бібліотека тепер знаходиться у приміщенні колишньої школи. У Коршенках також була бібліотека (профспілкова, колгоспна), де були книги з обмінного фонду Збаразької ЦРБ. У 1997 році вона перестала діяти, а фонд передано у бібліотеку-філію села Шили. В Коршемках довго працювала Козар Зеновія.

Бібліотека-філія села Шили зараз обслуговує 502 читачі. Фонд становить 7275 примірників книг. Бібліотека завжди була і є помічником у проведенні різних масових заходів. У 1996 році була велика презентація книги Р. Пастушенка „Село моє” про історію села Шили, тоді завідувачка бібліотекою була Мартинчук Неоніла. В 1998 році було святкування 100-річчя читальні „Просвіта”. Освячення пам’ятних хрестів, могили січових стрільців, воїнів УПА - все це були великі дійства, де були задіяні і бібліотека, і клуб, і школа. Гостями села на великих масових заходах виступали такі відомі люди, вихідці з Шилів: заслужена артистка України Володимира Чайка, її чоловік, скульптор, автор пам’ятника Тарасу Шевченку у Шилах Ярослав Чайка, голова конгресу інтелігенції Тернопільщини Клим Андрій Васильович, який пише вірші і його книга „Карби літ” є у фондах нашої бібліотеки, у 2004 році при проведенні «Дня села» була використана велика частина віршів з даної книги; автор книги про село Шили, краєзнавець Пастушенко Роман. Навесні 1990 року перед виборами до Верховної Ради України в селі побував Дмитро Павличко. Велику роботу для вивчення історії села в архівах Львівщини вів викладач Львівського університету, історик Роман Багрій, та на жаль більше як 15 років його вже нема в живих. У нього також була в Шилах своя велика бібліотека, та від дитячих пустощів згоріла. Велику власну бібліотеку мала вчителька іноземної мови, довгожителька, одна з перших студентів-

шилян Ганна Унба. Деякі з її книг є у бібліотеці-філії. Велику власну бібліотеку має родина Гульовських, батьків голови Збарзької РДА Володимира Орестовича Гульовського.

Бібліотека-філія нині виконує просвітницьку, краєзнавчу, інформаційну функцію. Вона завжди є помічником та ініціатором у різних великих масових заходах, де б вони не проводилися - в школі чи, у клубі, бо у бібліотеці провести великий захід немає можливості бо затісно.

Традиційними стали «Дні села», години краєзнавства, пізнавальні години та інші заходи. Тут оформлено полицку „Мое село – мій оберіг”, в краєзнавчій картотеці є рубрика про село „Про нас пишуть”, є папка з вирізками з преси „Село моє, моя історія жива”, у 2004 році під час проведення фестивалю „Від села до села з піснею і словом” ця виставка в обрамлені стародавніх вишивок та костюмів з колекції, незмінного, режисера, аматора, людини, що дуже любить свій край Яхова Богдана була оформлена у фойє Народного Дому. І аматори з різних сіл, перед виступом охоче її переглядали.

Допоки буде звучати слово і пісня народ не загине, не забуде свою історію, історію свого роду. І ми йому у цьому допоможемо.

Зміст

Від упорядника	3
Історія створення бібліотек Збаражчини в селах:	
1. Базаринці	4
2. Бодаки	6
3. Болязуби	10
4. Великі Вікнини.....	12
5. Великий Кунинець	16
6. Великий Раковець	18
7. Вищі Луб'янки	19
8. Гнидава	21
9. Дзвиняча	22
10. Залісці	26
11. Залужжя	27
12. Зарубинці	29
13. Іванчани	31
14. Киданці	34
15. Колодно Ліс	39
16. Колодно Село	41
17. Коханівка.....	43
18. Кинахівці.....	47
19. Кретівці	48
20. Кривчики	49
21. Мала Березовиця.....	51
22. Малі Вікнини	53
23. Мусорівці	55
24. Охримівці	58
25. Решнівка	59
26. Романове Село.....	61
27. Синява	64
28. Синягівка	67
29. Старий Вишнівець	70
30. Старий Збараж	72
31. Стриївка	74
32. Тарасівка	80
33. Федьківці	85
34. Чагарі Збаразькі	86
35. Чернихівці	88
36. Чеснівський Раковець	90
37. Шили	92

* * *